

Visie

Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024

Versie 1.0 – 10 november 2016

Status: Dit is de door het Bestuurlijk Overleg vastgestelde versie van de visie.

Deze versie is afgestemd met het GPvE versie 1.0 en de Doelarchitectuur versie 2.0

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Interprovinciaal Overleg

UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

Inhoudsopgave

Management samenvatting	3
Het Digitaal Stelsel Omgevingswet: Klaar voor de toekomst	3
Perspectief	5
1 De Visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024	8
2 Stelselherziening omgevingsrecht en het digitaal stelsel	10
3 Gebruikers werken samen in het DSO	12
3.1 Gebruikers van het DSO	12
3.2 Samenwerking tussen gebruikers	13
4 Digitaal Stelsel Omgevingswet	16
4.1 De doelstellingen van het Digitaal Stelsel	16
4.2 Omgeving van het Stelsel	17
4.3 Scope Digitaal Stelsel Omgevingswet	17
4.4 Kaders en uitgangspunten van het stelsel	19
4.5 Baten/effecten van het stelsel	23
5 Het DSO in beeld	25
5.1 Eén toegangspunt voor eindgebruikers	27
5.2 Gebruikerstoepassingen	28
5.3 Gegevensvoorzieningen	31
5.4 Stelselinfrastructuur voor gegevensuitwisseling	36
5.5 Aansluiting bevoegd gezagen	37
5.6 Regelbeheer	38
5.7 Kwaliteit van het DSO	40
6 Standaardisatie	43
Inspire	44
7 Governance	45
8 De route ernaartoe	48
9 Bijlagen	52
9.1 Overzicht gebruikte begrippen	52
9.2 Amendement Smaling	59
9.3 Wat stond er over DSO in het bestuursakkoord?	59

De **geel** gemarkeerde tekst in dit document betekent: Onderwerp van nader onderzoek in o.a. definitiestudies. Besluitvorming over mogelijke scopewijzigingen die hieruit voortvloeien vindt plaats in het interbestuurlijk Opdrachtgevend Beraad en in het Bestuurlijk Overleg.

De Visie kan eenmaal per jaar aangepast worden en verder als daar naar aanleiding van besluiten van het Bestuurlijk Overleg aanleiding voor is.

Management samenvatting

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet: Klaar voor de toekomst

De informatie over de fysieke leefomgeving groeit met ieder initiatief en iedere wijziging van beleid. Door de digitalisering kunnen zaken ook vrijwel altijd en overal en sneller worden gedaan. Dat stelt andere eisen aan de interactie tussen overheden, burgers, bedrijven en elkaar. Dat is waarom het gebruikersperspectief centraal staat bij de ontwikkeling en het beheer van het digitaal stelsel. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet helpt om de processen in de leefomgeving van Nederland eenvoudiger en beter te maken.

In 2024 ondersteunt het Digitaal Stelsel Omgevingswet **gebruikers** optimaal bij de uitvoering van processen voor **planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving** via kwalitatief goede informatie op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het DSO levert integraal inzicht en overzicht voor de gebruikers en maakt het mogelijk dat (besluitvormings)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.

De Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een nadere uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015) voor het onderdeel Digitalisering. De Visie beschrijft op hoofdlijnen het digitaal stelsel op de langere termijn (2024). Het is daarmee een bestuurlijke verankering van de interbestuurlijke ambitie waar met de ontwikkeling van het DSO naar toe wordt gewerkt. De Visie is gericht op het "waarom" en het "wat". Aanvullend op de Visie zijn twee andere kaderstellende documenten opgesteld: een Globaal Programma van Eisen (GPvE) met een concrete functionele uitwerking van het "wat" en een Doelarchitectuur met keuzen en kaders (architectuur principes) voor het "hoe".

De Visie vormt samen met het Globaal Programma van Eisen en de Doelarchitectuur het richtinggevend kader voor de opdracht aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet. De hoofdlijnen van het DSO en de taken en verantwoordelijkheden zullen via de Invoeringswet in de Omgevingswet worden verankerd. De uitwerking van het "hoe" binnen dit kader wordt aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet overgelaten.

De gebruiker centraal

Het stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal: het gebruikersperspectief. In de praktijk zijn allerlei soorten gebruikers denkbaar, naast initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen kan een ieder gebruiker zijn. Iedereen die wil weten welke beleidsdocumenten van toepassing zijn, welke regels gelden of gegevens beschikbaar zijn op een locatie heeft daar toegang toe. Ook kan iedereen die gebruik maakt van de fysieke leefomgeving en/of daar activiteiten in onderneemt, de informatie vinden die nodig is.

Kern van het DSO

De Omgevingswet leidt tot eenvoudigere procedures en lagere kosten voor initiatiefnemers en bevoegd gezagen. Om dat goed te ondersteunen wordt gestuurd op samenhang bij de digitalisering en is gekozen voor een stelselbenadering waarbij ketenpartners samenwerken. Alleen zo kunnen de doelstellingen van de Omgevingswet volledig worden ondersteund.

De samenhang binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet kenmerkt zich door:

1. Het koppelen van alle domeinen met betrekking tot de fysieke leefomgeving.
2. Het beschikbaar stellen van gegevens over de fysieke leefomgeving die voldoen aan in regelgeving gestelde kwaliteitseisen en daardoor Beschikbaar, Bruikbaar en Bestendig zijn.
3. Het centraal stellen van vraagsturing. Het gebruikersperspectief bepaalt de inrichting van het digitaal stelsel.
4. Het in één loket beschikbaar komen van de te realiseren gebruikerstoepassingen die binnen de beleidscyclus van de Omgevingswet nodig zijn.

Het digitaal stelsel is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend, verbonden en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken en digitale voorzieningen, gegevens en bronnen, nodig om aan een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving) onder de Omgevingswet.

Het Digitaal Stelsel is gericht op:

- Het uitvoeren van de Omgevingswet en het helpen realiseren van de verbeterdoelen van deze wet.
- Het ontsluiten van besluiten of andere rechtsfiguren die zijn aangewezen als omgevingsdocument, zoals omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en -plannen, projectbesluiten, programma's en omgevingsvergunningen.
- Het leveren van goede en betrouwbare informatie over de fysieke leefomgeving.

De reikwijdte van het DSO wordt afgebakend op drie onderwerpen:

1. Het Informatiegebied: in welke gegevens en informatie voorziet het DSO?
2. De functies en toepassingen binnen het DSO: welke functionaliteit wordt aangeboden?
3. De technische infrastructuur: welke voorzieningen ondersteunen de technische werking van het DSO?

Het informatiegebied van het DSO wordt als volgt afgebakend:

- Het ontsluiten van Omgevingsdocumenten.
- Het ontsluiten van informatie over de (kwaliteit) van de fysieke leefomgeving. Dit wordt afgebakend door bij AMvB aangewezen gegevens of informatieproducten ten behoeve van de instrumenten op grond van de Omgevingswet.
- Overige gegevens over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving kunnen via het DSO worden ontsloten, voorwaarde hierbij is dat zij voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen.¹

De functionele afbakening wordt gevormd door gebruikerstoepassingen die nodig zijn voor het ondersteunen van gebruikers en bevoegd gezagen bij de processen van de beheer- en ontwikkelcyclus van de leefomgeving.

Om het DSO te laten werken is er een technische infrastructuur die gegevens uit bronnen, informatiehuizen, register en andere gegevensvoorzieningen, basisregistraties etc. ontsluit voor de gebruikerstoepassingen. **Daarnaast omvat de technische infrastructuur knooppunten en aansluitvoorzieningen die nodig zijn om het werken in ketens mogelijk te maken.**

De werking van het DSO

Gegevens over de fysieke leefomgeving worden met de ondersteunende functies voor planvorming en vergunningverlening in één stelsel samengebracht. Een goed functionerend digitaal stelsel met kwalitatief deugdelijke informatie en praktische gebruiksmogelijkheden ondersteunt de processen onder de Omgevingswet en nodigt uit tot breed gebruik. Zo wordt het DSO vanzelf een 'sterk merk'. Hiervoor is het van belang om de kwaliteit van de gegevens en informatieproducten te borgen.

Stapsgewijze ontwikkeling

Met het vastleggen van de ambitie is met de Visie nog niet geregeld dat alle genoemde onderdelen er komen of hoe deze er uit komen te zien. De Visie is het perspectief om naar toe te werken. Het eindbeeld dat in deze Visie wordt beschreven, is niet in één keer te bereiken. Vanwege de reikwijdte en complexiteit en de bijkomende financiële en organisatorische effecten wordt een meerjarige fasegewijze ontwikkeling ingezet. Minimaal zullen bij inwerkingtreding van de Omgevingswet die onderdelen zijn ontwikkeld, waarbij gebruikers vergelijkbaar met het huidige voorzieningen-niveau worden ondersteund.

Via gefaseerde besluitvorming zullen de onderdelen die digitaal (samen)werken, een beter gebruikersperspectief, vermindering onderzoekslasten en betrouwbaarheid van gegevens (met als gevolg minder procedures) mogelijk maken, verder worden onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten. Dit verloopt via de fases van analyse, business case en projectvoorstel. Na positieve besluitvorming volgt de realisatiefase. De realisatie zal bestaan uit te definiëren tussenstappen. Elke tussenstap moet leiden tot een zelfstandig werkend geheel. Dit zorgt ervoor dat de go/no-go beslissingen op zichzelf staan en het mogelijk maken tussentijds bij te sturen of zelfs te stoppen met ontwikkeling van een onderdeel, zonder dat de stappen die al doorlopen zijn voor niets zijn geweest.

Te realiseren onderdelen worden vervolgens bindend vastgelegd in de uitvoeringsregelgeving, zodat de werking van DSO ook juridisch is geborgd.

¹ Uitzondering hierop zijn gerechtelijke uitspraken en gegevens uit basisregistraties en andere kernregistraties.

Status van de Visie

Doordat de Invoeringswet, de aanvullingswetten, de AMvB's en de ministeriële regelingen en de kaders voor de digitale overheid nog in ontwikkeling zijn, is deze versie van de Visie niet de laatste.

Ook zijn er onderdelen waarover nog apart interbestuurlijke afstemming en besluitvorming nodig is, omdat deze geen onderdeel zijn van het Bestuursakkoord. Deze zijn herkenbaar doordat ze geel zijn gemarkeerd.

De Visie zal de komende jaren na besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg worden aangevuld of aangepast. Bijvoorbeeld door genoemde ontwikkelingen in wet- en regelgeving die om aanpassingen vragen door uitbreiding van de scope op basis van gebruikerswensen of door maatschappelijke ontwikkelingen.

De Visie is interbestuurlijk en interdepartementaal afgestemd. De visie vormt de basis voor de opdracht aan het interbestuurlijke Programma Aan de slag met de Omgevingswet.

Perspectief

De ontwikkeling van de digitalisering van de Omgevingswet zal een lange periode in beslag nemen. Gedurende deze periode staat het gebruikersperspectief centraal. De manier waarop burgers, bedrijven en overheden in 2024 diensten afnemen zal verschillen met de wijze waarop zij dat nu doen: er zijn nieuwe gebruikerstoepassingen, informatieproducten, gegevens en processen. Zonder dat we precies weten hoe de toekomst er over acht jaar uitziet, schetsen we hier een perspectief:

2016

Eva en Daan hebben sinds een paar jaar een eigen bedrijf. De zaak loopt goed en het pand op een typisch bedrijventerrein uit de jaren '80 wordt iets te klein. Ze hebben besloten het te verbouwen en er een verdieping bovenop te plaatsen. Maar ook het bouwen van een loods op het perceel is een mogelijkheid. Eva gaat uitzoeken wat er mag en onder welke voorwaarden. Ze heeft geen tijd om naar het gemeentehuis te gaan, dus probeert ze eerst via Internet aan informatie te komen. Via ruimtelijkeplannen.nl krijgt ze inzicht in het bestemmingsplan. Dat lijkt wel enige duidelijkheid te geven, maar op de website staat nog een lange lijst met andere regelgeving die misschien geldt: het Nationaal Waterplan, de Keur van het waterschap, een Actualisatie Provinciale Verordening, Provinciale Structuurvisie 2040, de Regeling Algemene Regels Ruimtelijke Ordening en zo nog zeker 15 andere besluiten. Bovendien geschreven in een taal die voor niet-juristen moeilijk te begrijpen is. Daarna moet Eva ook nog in de Activiteiten Internet Module kijken om na te gaan welke milieuregels gelden.

Eva besluit de gemeente te bellen en vertelt wat de plannen zijn met het bedrijf. De gemeente-ambtenaar is behulpzaam en belooft uit te gaan zoeken wat er mag en kan. Ze spreken af om over twee weken een afspraak te maken. De gemeenteambtenaar heeft nog niet alle informatie, want het blijkt toch wat complexer dan van te voren gedacht. Naast bouw- en milieuregels, moet ook rekening gehouden worden met bepaalde natuurwaarden, staat er een monumentale boom op het perceel, mag er niet zomaar geloosd worden op het riviertje dat tegen het perceel aan ligt en moet rekening worden gehouden met geluid- en stankoverlast. Het is niet zo eenvoudig om een uitspraak te doen, maar de ambtenaar denkt dat het wel kan. Hij adviseert Eva een “beginseluitspraak omgevingsvergunning” aan te vragen. Dat kost weliswaar wel wat geld en maximaal vier maanden doorlooptijd, maar het geeft wel de zekerheid onder welke voorwaarden de verbouwing mag beginnen. Daarna moet dan nog wel een daadwerkelijke omgevingsvergunning worden aangevraagd.

“Best wel ingewikkeld. En wat duurt dat allemaal lang!”, denkt Eva.

2016 – 2024

Al voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de gemeente, de provincie, het waterschap en het Rijk bezig met voorsorteren op deze grote verandering. Alle bevoegd gezagen starten met het interactief opstellen van een omgevingsvisie, ze werken hierin goed samen. In de visie van de gemeente wordt geconstateerd dat er behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein. De provincie wil voldoende watergebonden bedrijventerreinen op de schaarse plekken waar dit mogelijk is en de natuurwaarden beschermen. Het waterschap wil de veiligheid van het gebied borgen met goede waterkeringen. Op het moment dat de wet in werking treedt zijn alle regels van de provincie en het waterschap gebundeld in een nieuwe omgeving- en waterschapsverordening. De algemene regels van het rijk zijn gebundeld in enkele AMvB's. De gemeente houdt bij de ontwikkeling van het bedrijventerrein (via een wijziging van het omgevingsplan) rekening met deze kaders. Zo mag het bedrijventerrein niet komen in de door de provincie aangewezen natuurgebieden, moet het deels gericht zijn op watergebonden bedrijven en heeft de gemeente rekening te houden met het riviertje dat door het beoogde gebied stroomt. In de periode tot 2024 bundelt de gemeente alle verdere bestemmingsplannen tot één omgevingsplan. Het omgevingsplan maakt het nieuwe bedrijventerrein mogelijk waarbij rekening is gehouden met het eraan gelegen bestemmingsplan.

2024

Het gaat goed met het bedrijf van Eva en Daan. Zo goed zelfs dat ze besloten hebben op het nieuwe bedrijventerrein een heel nieuw pand te laten bouwen. De bovenste twee verdiepingen willen ze verhuren. Eva herinnert zich nog hoe ingewikkeld het negen jaar geleden was om alle informatie bij elkaar te verzamelen en laat het nu over aan Daan. Hij schuift het zoeken naar informatie even voor zich uit en laat eerst het nieuwe pand ontwerpen. De architect ontwerpt het pand in een model dat driedimensionaal (3D) op het scherm getoond kan worden en nodigt Daan uit om het 3D ontwerp van het pand samen in het omgevingsplan te plaatsen en te toetsen wat de mogelijkheden zijn.

Via een overzichtelijke website klikt Daan op de locatie die ze op het oog hebben en krijgt nadat hij een paar vragen heeft beantwoord tot zijn verbazing direct antwoord op de vraag of hun nieuwe bedrijf gebouwd mag worden. De voorwaarden staan er eigenlijk al bij. Daan stuurt het 3D ontwerp van het nieuwe pand naar de gemeente en maakt toch een afspraak met de gemeente. De gemeente is blij met haar ondernemers en legt de rode loper voor hen uit. Samen met een ambtenaar checkt hij nogmaals het 3D ontwerp van het pand in het omgevingsplan. Het effect van het pand op de omgeving wordt direct zichtbaar. De ambtenaar legt uit dat in het systeem alle regels van rijk, provincie en waterschap en gemeente zijn vastgelegd. Op het scherm is heel overzichtelijk aangegeven welke regels precies voor deze locatie gelden, bijvoorbeeld in relatie tot het natuurgebied en de waterkeringen langs het riviertje. Met één druk op de knop wordt vervolgens duidelijk of het ontwerp aan alle voorwaarden voldoet. Daan krijgt het advies het pand wat te verplaatsen op het perceel, zodat het achterliggende natuurgebied minder last heeft van het geluid en het niet de waterkering raakt. Vervolgens kan de vergunning worden aangevraagd en ontvangen Eva en Daan de toestemming om binnen enkele weken te gaan bouwen in de Berichtenbox van MijnOverheid.

“Toch fijn! Je kunt toch merken dat de overheid de klant meer centraal stelt en efficiënter werkt.”, denkt Daan.

1 De Visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024

Het doel van deze Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een nadere uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet voor het onderdeel Digitalisering. De Visie beschrijft op hoofdlijnen het digitaal stelsel op de langere termijn (2024). Het is daarmee een bestuurlijke verankering van de gezamenlijke ambitie in een uitgewerkt eindbeeld. De Visie is gericht op het "waarom" en het "wat".

Aanvullend op de Visie zijn twee andere kaderstellende documenten opgesteld. Ten eerste een Globaal Programma van Eisen (GPvE), dat een concretere uitwerking bevat van de resultaten zoals in de Visie beschreven. Het GPvE maakt een vertaling naar de bij inwerkingtreding van de Omgevingswet benodigde functionaliteit. Hierin zijn de eisen zoveel mogelijk SMART geformuleerd, zodat het voor de opdrachtgevers van het DSO ook mogelijk is om na te gaan in hoeverre de straks op te leveren resultaten voldoen aan de gestelde eisen. Ten tweede is een Doelarchitectuur opgesteld. De Doelarchitectuur bevat de keuzen en kaders (architectuurprincipes) voor het "hoe". Met de Doelarchitectuur maakt de opdrachtgever keuzes voor de architectuur van het DSO.

De Visie vormt samen met het Programma van Eisen en de Doelarchitectuur het richtinggevend kader voor de opdracht aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet. De hoofdlijnen van het DSO en de taken en verantwoordelijkheden zullen via de Invoeringswet in de Omgevingswet worden verankerd. De uitwerking van het "hoe" binnen deze kaders wordt aan het programma overgelaten. Opdrachtgever voor deze drie documenten is het interbestuurlijk Opdrachtgevend Beraad voor de implementatie van de Omgevingswet.

Het visiestatement beschrijft zo kort en krachtig mogelijk de toekomstige situatie in 2024. Deze visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet is als volgt geformuleerd:

Visiestatement

In 2024 ondersteunt het Digitaal Stelsel Omgevingswet gebruikers optimaal bij de uitvoering van processen voor planvorming, vergunningverlening **en toezicht en handhaving** via kwalitatief goede informatie op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het DSO levert integraal inzicht en overzicht voor de gebruikers en maakt het mogelijk dat (besluitvormings)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.

Met een metafoor is het Visiestatement van het DSO als volgt te verwoorden: Met één klik op de kaart weet de gebruiker welke regels er binnen een bepaald gebied van kracht zijn en kan daar ook gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit raadplegen.

Alle onderwerpen die in de Visie worden uitgewerkt dragen bij aan de realisatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en daarmee aan de verandering die met de Omgevingswet wordt beoogd. De Visie beschrijft het wensbeeld in 2024. Wat er uiteindelijk door het Programma Aan de slag met de Omgevingswet aan producten wordt gerealiseerd, wordt tijdens de ontwikkelfase vastgelegd in de jaarplannen en waar nodig in de uitvoeringsregelgeving.

De informatiehuizen leveren gegevensverzamelingen en informatieproducten. Deze kunnen in het kader van de wettelijke taak of als resultaat van het vraagsturingsproces worden gerealiseerd.

Doordat het wet- en regelgevingsproces (Invoeringswet, AMvB's en de ministeriële regelingen) en de kaders voor de digitale overheid nog in ontwikkeling zijn, is deze versie van het document niet de laatste. Dat betekent dat er een wisselwerking plaats vindt tussen deze processen. De Visie zal indien nodig nog worden bijgesteld door ontwikkelingen in het wet- en regelgevingproces. Andersom wordt bij het wet- en regelgevingproces ook rekening gehouden met inzichten uit deze Visie en de realisatie ervan. Ook zijn er onderdelen waarover interbestuurlijke afstemming nodig is. In deze versie van de Visie zijn de onderdelen waar nog nadere besluitvorming over plaats vindt geel gearceerd. De Visie zal, wanneer nodig, door besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg worden aangevuld. Bijvoorbeeld door genoemde ontwikkelingen in wet- en regelgeving die om aanpassingen vragen, door uitbreiding van de scope vanwege veranderde gebruikerswensen, of door maatschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Leeswijzer

Na de inleiding volgt in hoofdstuk 2 de relatie tussen het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de Stelselherziening Omgevingsrecht. Hierin is de wettelijke verankering van het DSO beschreven. In hoofdstuk 3 worden de gebruikers van het DSO beschreven. De gebruiker staat centraal bij de ontwikkeling en uitvoering van het DSO. In hoofdstuk 4 zijn de hoofdlijnen van het DSO omschreven aan de hand van de doelstellingen, scope, omgeving en uitgangspunten. In hoofdstuk 5 staan de werking en onderdelen van het DSO centraal. In hoofdstuk 6 volgt standaardisatie. In hoofdstuk 7 de governance rond het DSO en in hoofdstuk 8 een beschrijving van de stapsgewijze realisatie van het DSO.

2 Stelselherziening omgevingsrecht en het digitaal stelsel

Digitalisering is een onlosmakelijk onderdeel van de (invoering van de) Omgevingswet en noodzakelijk voor het kunnen behalen van de verbeterdoelen van de wet. De maatschappelijke doelen zijn in de Omgevingswet als volgt beschreven:

"De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet zijn, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, het in onderlinge samenhang: (a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

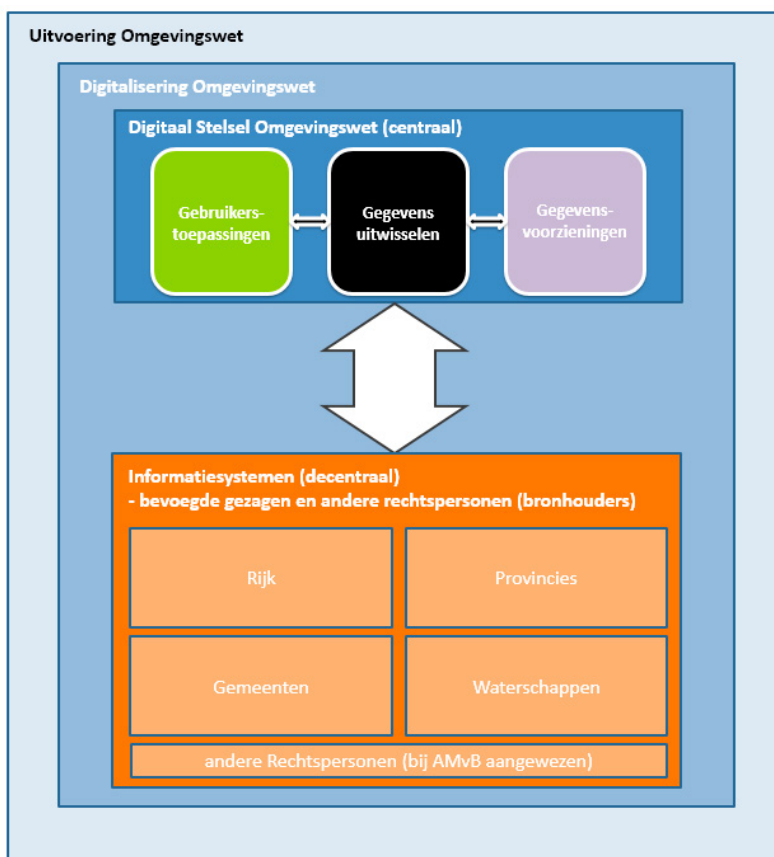
Het is bovendien een zo eenvoudig mogelijke wet, met zo min mogelijk administratieve en bestuurlijke lasten."

Met de Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving streeft de regering vier verbeterdoelen na:

1. Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht.
2. Bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.
3. Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving.
4. Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De verbeterdoelen kunnen alleen worden behaald als ICT en informatievoorziening op orde zijn. Dit zorgt dat gebruikers doelgerichter en doelmatiger hun weg vinden in de mogelijkheden die de omgevingswet biedt voor activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving (zie 5.2 voor een verdere uitwerking).

De digitalisering ondersteunt de uitvoering van de Omgevingswet en helpt de verbeterdoelen van deze wet te realiseren. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is daarbij een belangrijk onderdeel. Het is een basis voor alle bevoegd gezagen, die daarnaast ook de eigen informatiesystemen moeten hebben en aansluiten.

In de Omgevingswet wordt in artikel 20.20 de basis gelegd voor het digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving. Het artikel is bij amendement² toegevoegd en bepaalt de scope van informatie die via het stelsel beschikbaar wordt gesteld. Daarbij stelt het dat er sprake moet zijn van onafhankelijke kwaliteitsborging van die informatie.

Zo is geregeld dat via het digitaal stelsel omgevingsdocumenten en nader aan te wijzen gegevens of gegevensverzamelingen beschikbaar worden gesteld. Ook zijn er "bij wet" twee onderdelen verplicht gesteld. Eén register voor omgevingsdocumenten (omgevingsvisies, programma's, omgevingsplannen, waterverordeningen, omgevingsverordeningen, projectbesluiten en evt. andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen besluiten of andere rechtsfiguren) en een landelijke voorziening, onder andere bedoeld voor het indienen van een aanvraag (om een vergunning op grond van deze wet) en voor het doen van een melding.

² De volledige tekst is opgenomen in bijlage 1

Deze onderdelen moeten in overeenstemming met het amendement worden geïntegreerd in het digitaal stelsel. Tevens zullen de hoofdlijnen van het DSO en de taken en verantwoordelijkheden en andere noodzakelijke grondslagen, zoals voor standaarden en kwaliteit, via de Invoeringswet in de Omgevingswet worden verankerd.

In de Omgevingswet staan ook andere informatieverplichtingen, in de artikelen 20.8 tot en met 20.11. Er zijn regels over het aan een ieder beschikbaar stellen van bepaalde gegevens (20.8 en 20.9), er zijn verplichte (EU-)registers (20.11) en er zijn regels over de mogelijkheid om bij AMvB nog andere registers in te stellen (enkele zelfs bij wet verplicht) waarin monitoringsresultaten of gegevens als bedoeld in 20.6 worden opgenomen. Daarnaast worden in de artikelen 2.16 en 2.17 regels gesteld over het verbeelden van gegevens op kaarten en over het verplicht vaststellen door bestuursorganen van die kaarten.

3 Gebruikers werken samen in het DSO

3.1 Gebruikers van het DSO

Het stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal: het gebruikersperspectief. In de praktijk zijn allerlei soorten gebruikers denkbaar.

Een ieder

Initiatiefnemers

Belanghebbenden

Bevoegd gezag

Allereerst zijn er de “eindgebruikers”. Zij opereren binnen de kaders en mogelijkheden van de Omgevingswet en daarop gebaseerde regelgeving. Ook een bevoegd gezag kan eindgebruiker zijn en in zo'n rol opereren. De volgende typen eindgebruikers worden onderscheiden:

- **Een ieder:** Iedereen die over een locatie wil weten welke beleidsdocumenten van toepassing zijn, regels gelden of gegevens beschikbaar zijn. Iedereen die gebruik maakt van de fysieke leefomgeving en/of daar activiteiten uitvoert, kan de relevante informatie – als open data – vinden en gebruiken. Een ieder kan hiervoor gebruik maken van gebruikstoepassingen om te oriënteren.
- **Initiatiefnemers:** Een burger, bedrijf of overheid die iets wil in de fysieke leefomgeving. Ze willen aan de slag gaan met projecten of hebben plannen voor nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen. Bij initiatiefnemers staat centraal: het bereiken van het doel, zo snel mogelijk en met voldoende draagvlak.

- **Belanghebbenden:** Een burger, bedrijf of overheid die (nadelige) invloed ondervindt van het initiatief van een ander of een besluit van een overheid. Ook belangengroeperingen zijn gebruiker van het DSO. Allen proberen een project, plan, regels of beleid zodanig te beïnvloeden dat zij daar niet in negatieve zin door worden geraakt. **Belanghebbenden kunnen via het DSO een zienswijze of bezwaar indienen.**

Bevoegd gezagen hebben een bijzondere positie in het stelsel van de Omgevingswet. Via de Omgevingswet hebben zij “publiekrechtelijke” taken en bevoegdheden gekregen. Daarmee kunnen zij kaders instellen en wijzigen. Het uitvoeren van deze taken en bevoegdheden gebeurt door bestuursorganen. Hierbij hebben volksvertegenwoordigers en bestuurders (al dan niet gedelegeerd) verschillende rollen. Zij worden hier ondersteund door ambtenaren (zowel managers als inhoudelijke deskundigen).

- **Bevoegd gezag:** Bij bevoegd gezagen onderscheiden we de volgende rollen (en hoofdprocessen), die al dan niet in mandaat (of in opdracht) door anderen, zoals omgevingsdiensten, uitgevoerd kunnen worden:
 - **Beleid- en regelopstellers en planbeoordelaars (planvormingsproces):** Zij ontwerpen de kaders (visies, regels) waarbinnen “eindgebruikers” moeten werken. Deze kaders kunnen ook getrapt verticaal doorwerken naar andere bevoegde bezagen. Daarnaast maken zij gebruik van informatie voor monitoring en evaluatie van beleid onder de Omgevingswet via informatievoorziening vanuit de Informatiehuizen.
 - **Vergunningverleners, toezichthouders en handhavers (uitvoeringsproces):** Zij passen kaders toe waarbinnen "eindgebruikers" moeten werken. Vergunningverleners beoordelen of een aanvraag binnen de geldende regels past. Toezichthouders en handhavers gaan na of het vergunde daadwerkelijk wordt gerealiseerd en of wat ze aantreffen “in het veld” wel overeenkomt met wat is toegestaan.

Ook onderscheiden we nog een andere belangrijke gebruiker:

- **Rechterlijke macht:** De rechterlijke macht doet uitspraken in geschillen. De uitspraken werken direct door op besluiten die via het digitaal stelsel worden ontsloten. Deze uitspraken worden door het bevoegd gezag dat verantwoordelijk is voor het besluit verwerkt. Daarnaast gebruikt de rechterlijke macht gegevens (omgevingsdocumenten en andere gegevens) die beschikbaar zijn in het DSO bij rechtszaken.

Al deze gebruikers en anderen kunnen, naast afnemer van gegevens en functionaliteiten, tevens ‘bronhouder’ zijn. In die rol leveren zij gegevens of besluiten aan het digitaal stelsel.

Daarnaast dient er nog rekening gehouden te worden met ‘derden’. Dit is een diverse groep, met als kenmerk dat deze niet alleen via de gebruikerstoepassingen van het DSO gebruik maakt, maar dat ook doet via technische mogelijkheden van het DSO. Gegevens en functionaliteiten die voor een ieder open beschikbaar zijn, kunnen (onder voorwaarden) door partijen hergebruikt worden (bijvoorbeeld app bouwers). Daarnaast zijn er partijen (waaronder ook software leveranciers), die toepassingen maken waarmee ze geautoriseerde gebruikers (initiatiefnemer, belanghebbende of bevoegd gezag) ondersteunen. Deze partijen zijn door de gebruiker gemachtigd om namens hem te werken en kunnen dus voor en namens die gebruiker aansluiten op het DSO om daarmee ook toegang te krijgen tot specifieke gegevens en functionaliteiten die voor die gebruiker beschikbaar zijn.

3.2 Samenwerking tussen gebruikers

Het DSO levert niet alleen informatie of functionaliteit om bijvoorbeeld een aanvraag in te dienen. Het speelt een belangrijke rol bij de samenwerking tussen de gebruikers. Allereerst bij het samenspel tussen bevoegd gezag en initiatiefnemers en belanghebbenden, maar ook faciliteert het de samenwerking tussen bevoegd gezagen.

3.2.1 Samenspel bevoegd gezag met initiatiefnemers en belanghebbenden

De Omgevingswet stimuleert de samenwerking aan een betere leefomgeving tussen bevoegd gezagen, burgers en bedrijven. De rol van de overheid verschuift daarbij: zij gaat hierbij meer faciliteren, terwijl de verantwoordelijkheid en de leidende rol wordt teruggegeven aan de initiatiefnemer. De nadruk wordt meer gelegd op draagvlakontwikkeling en maatwerk. Ook worden meer activiteiten vergunningvrij. Dit biedt kansen om de creativiteit van bewoners en ondernemers in te zetten voor het ontwikkelen van een prettige, veilige leefomgeving. De energie die nu vooral gericht is op reguleren, kan ingezet worden voor cocreatie en innovatie. Bevoegd gezagen zullen zich meer als partner en adviseur gaan opstellen.

Voor de dienstverlening is de gemeente normaal gesproken het eerste aanspreekpunt, al zullen ook andere bevoegd gezagen hiermee te maken hebben. Burgers en bedrijven zien één overheid en hebben geen hinder van de complexiteit van de noodzakelijke samenwerking tussen verschillende overheidsinstanties.

Initiatiefnemers (of hun adviseurs) en belanghebbenden kunnen zoveel mogelijk dienstverlening en informatievoorziening digitaal regelen. Voor burgers die geen gebruik kunnen of willen maken van digitale dienstverlening organiseren bevoegd gezagen een vangnet in de vorm van bijvoorbeeld specifieke fysieke dienstverlening.

De volgende elementen zijn bij het inrichten van de dienstverlening van belang:

- *DSO is de basis voor dienstverlening*
Het digitaal stelsel staat aan de basis van een goede dienstverlening. Dienstverlening rondom de Omgevingswet is breder dan digitale dienstverlening. De informatie via het DSO is voor alle vormen van dienstverlening beschikbaar, waarbij een belangrijk uitgangspunt is dat alle gebruikers over dezelfde informatie kunnen beschikken. Het gaat hierbij ook om de afhandeling van de eerstelijnscontacten door een Klant Contact Centrum bij een bevoegd gezag, om persoonlijke, telefonische, online of schriftelijke contacten met ambtenaren, om handhaving, informatie-avonden, cocreatie en overleg met de bevoegd gezagen. Belangrijke aspecten zijn: snelheid, service, de manier van communiceren en samenwerken.
- *Uniforme centrale toegang en individuele websites per bevoegd gezag*
In het kader van uniformiteit en integraliteit van dienstverlening wordt een gebruiker op een zo eenduidig mogelijke manier geholpen. Door landelijke uniformering van diensten kunnen processen en systemen gestandaardiseerd worden. Het DSO biedt deze geüniformeerde diensten plus gestandaardiseerde gegevens en koppelvlakken. Kiest een bevoegd gezag voor het zelf inrichten van de dienstverlening, bijvoorbeeld via een eigen website, dan voldoet deze aan de afgesproken standaarden en worden hierbij de diensten, gegevens en koppelvlakken uit het DSO gebruikt.
- *Eenvoudige, automatisch af te wikkelen dienstverlening en ingewikkelde initiatieven*
Gebruikers kunnen “standaard” dienstverlening (eenvoudige producten) gemakkelijk regelen en monitoren en hun eigen gegevens beheren. Voor eenvoudige vragen zal snel en bij voorkeur geautomatiseerd het antwoord worden gegeven. Bij grote projecten, of ingewikkelde initiatieven zal face-to-face contact noodzakelijk blijven.

- *Informeel samenspel op basis van gelijkwaardigheid en formele contacten*

Veel processen in het kader van de Omgevingswet zijn geformaliseerd, zoals het verlenen van vergunningen, het maken van bezwaar bij vergunningaanvragen of het indienen van zienswijzen bij nieuwe plannen. De communicatie tussen bevoegd gezagen, initiatiefnemers en belanghebbenden is daarmee ook formeel van aard. Andere processen zijn dat niet, zoals informatieavonden, cocreatie, participatieve planvorming en informeel overleg met de overheid. De informatie die via het DSO beschikbaar is, is ook voor deze vormen van samenspel beschikbaar.

3.2.2 Samenwerking tussen bevoegd gezagen

Burgers en bedrijven zien één overheid, daarom mogen zij geen hinder ondervinden van het feit dat verschillende bevoegd gezagen samenwerken op verschillende momenten in de beleidscyclus van de Omgevingswet. Ook moet het voor (professionele) gebruikers, die op verschillende locaties in Nederland actief zijn, niet uitmaken in welke gemeente zij vergunningen aanvragen of **bezwaar indienen**. De indienprocedure moet gelijk zijn.

Voor verschillende onderwerpen ontstaan informatieketens en is ondersteuning door het DSO vereist. De wijze waarop taken en verantwoordelijkheden binnen deze ketens zijn verdeeld, zal duidelijk moeten maken wie de regie heeft en wie een bijdrage moet leveren. Niet alleen bevoegd gezagen, maar ook andere partijen, zoals de omgevingsdiensten of veiligheidsregio's hebben hierbij een rol. Bevoegd gezagen maken hier afspraken over. Het samen, door ketenpartners, uitvoering geven aan de Omgevingswet, vergt niet alleen lokale voorzieningen en afspraken tussen ketenpartners. **Ook verbindende voorzieningen zoals samenwerkingsruimten en knooppunten zijn nodig**. Daarbij maakt uniformering van bedrijfsprocessen, gegevens en koppelingen ketensamenwerking eenvoudiger.

3.2.3 Samenwerkingsruimte

De verschillende gebruikers ontmoeten elkaar in een samenwerkingsruimte. Samenwerking heeft echter veel verschillende karakters en veel verschillende uitingsvormen en moet met verschillende functionaliteiten ondersteund worden. Er is dus geen sprake van één samenwerkingsruimte, maar van verschillende faciliteiten die samenwerking mogelijk moeten maken.

Onderscheid kan worden gemaakt in:

1. Samenwerking in de keten, de workflow ondersteunen (procesondersteuning);
2. Informatie delen die nodig is, zodat iedereen zijn aandeel in het proces kan leveren;
3. Mogelijkheden om te overleggen, ideeën uitwisselen enz. ('sparren').

Daarnaast is er onderscheid te maken in de partijen die samenwerken. Er is sprake van samenwerking tussen bevoegd gezag en initiatiefnemers en hun adviseurs, samenwerking van bevoegd gezag met belanghebbenden en samenwerking tussen overheden onderling. Deze onderverdeling maakt duidelijk dat er in feite drie samenwerkingsruimtes te onderscheiden zijn.

4 Digitaal Stelsel Omgevingswet

4.1 De doelstellingen van het Digitaal Stelsel

De verbeterdoelen van de Omgevingswet zijn te vertalen naar de ondersteuning van de uitvoering van de wet met behulp van digitalisering. Voor het behalen van twee van de vier verbeterdoelen is een goed werkend DSO een randvoorwaarde:

- *Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht* vergt het vanuit het eindgebruikersperspectief dat een digitale omgeving (één Loket) wordt aangeboden. Hierbinnen wordt vraaggestuurd informatie (indien gewenst op maat) van hoge kwaliteit aangeboden en zijn gebruikers in staat initiatieven in de leefomgeving te ontplooiën. Daarbij worden de gebruikers (zowel een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden als bevoegd gezagen) ondersteund in hun onderzoeken, beslissingen en procedures op basis van betrouwbare informatie.
- *Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving* vergt digitale ondersteuning bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels en besluiten over initiatieven in de fysieke leefomgeving, zodat transparant en traceerbaar is hoe deze tot stand komen. Dit vergt een verregaande (digitale) samenwerking door digitale uitwisseling van gegevens tussen de bevoegd gezagen onderling en met de initiatiefnemers en belanghebbenden.

De belangrijkste opgave voor het DSO is het leveren van inzichtelijkheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht. Daarmee levert het mogelijkheden op voor het versnellen en verbeteren van de besluitvorming.

Een goed werkend DSO draagt bij aan een samenhangende benadering en een actieve en flexibele aanpak bij beleid, regelgeving en besluitvorming voor het bereiken van doelen in de fysieke leefomgeving en levert daarmee een bijdrage aan de resterende twee verbeterdoelen van de wet:

- Het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving.

Het bereiken van deze doelen wordt mede mogelijk gemaakt door een goede digitale ondersteuning van de uitvoering van de Omgevingswet door de beschikbaarheid van kwalitatief hoogwaardige informatie.

4.2 Omgeving van het Stelsel

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt ontwikkeld in een snel veranderende omgeving. Het is niet te voorzien welke veranderingen er de komende jaren op de overheid en specifiek op het domein van de leefomgeving afkomen en wat het effect ervan zal zijn. Grote veranderingen zijn bijvoorbeeld te verwachten vanwege:

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Een terugtrekkende en meer faciliterende overheid.
- Toenemende individualisering.
- Een mondiger burger.

Technologische ontwikkelingen

- Toenemende digitalisering en dataficering: Internet of things, sensoren, big data, cloud, mobile.
- Verdere ontwikkeling van de E-Overheids (Generieke Digitale Infrastructuur) en de wens om deze breed toe te passen. Hierbij is te denken aan MijnOverheid voor Burgers en Bedrijven, basisregistraties en authenticatievoorzieningen.

Beleid en Wetgeving

- Verdere decentralisatie van de Rijksoverheid naar lagere overheden.
- Verdere ontwikkeling van een open, transparante overheid die verantwoording aflegt over wat zij doet.
- Ontwikkeling en aanpassing van wetgeving, zoals de Algemene wet bestuursrecht (Awb), o.a. het recht op elektronisch zaken doen, de Wet Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), de Wet open overheid, de Wet elektronische identificatie en authenticatie en de Wet private kwaliteitsborging.
- Beleidsprogramma's van de rijksoverheid, zoals KEI (Kwaliteit en Innovatie rechtspraak), Digitaal 2017 (Ministerie van Binnenlandse Zaken), Archief2020 (Nationaal Archief).

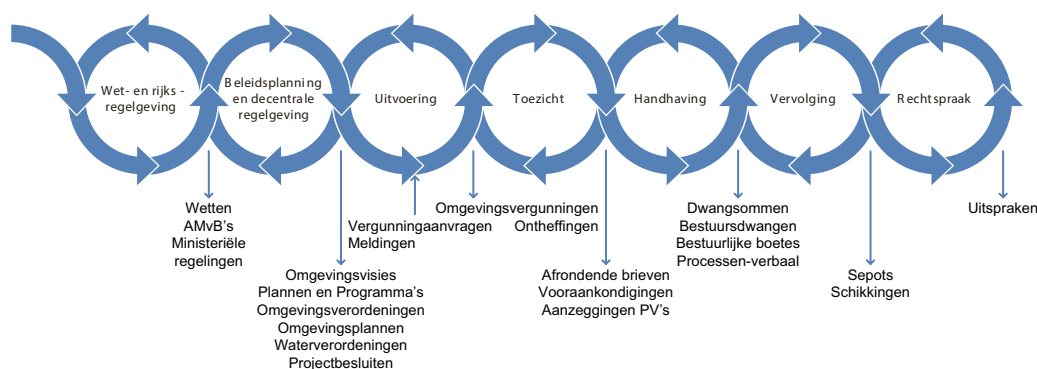
Gerelateerde ontwikkelingen bij bevoegd gezagen

Bevoegd gezagen voeren de Omgevingswet tegelijk in met andere grote ontwikkelingen in die zij zelf hebben geïnitieerd of die vanuit Europa of de Rijksoverheid op hen afkomen.

4.3 Scope Digitaal Stelsel Omgevingswet

De Omgevingswet is opgebouwd rond de beleids- en uitvoeringsketen voor de leefomgeving. De kwaliteit van de fysieke leefomgeving als geheel staat hierin centraal. Alle spelers in de fysieke leefomgeving, burgers, bedrijven en overheden dragen eraan bij. De kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt in toenemende mate bepaald door initiatieven vanuit de samenleving. Overheden houden bij de uitoefening van de taken en bevoegdheden rekening met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving. Hierdoor is de informatievoorziening door de gehele beleids- en uitvoeringsketen van belang.

In de beleids- en uitvoeringsketen worden voortdurend besluiten genomen over de fysieke leefomgeving die direct of indirect rechtsgevolgen hebben en dus van belang zijn voor andere betrokkenen in de keten. In de volgende afbeelding zijn per proces de bekendste besluiten weergegeven.

Ter ondersteuning van de beleidscyclus wordt de reikwijdte het DSO afgebakend op drie onderwerpen:

1. Het Informatiegebied: in welke gegevens en informatie voorziet het DSO?
2. De functies en toepassingen binnen het DSO: welke functionaliteit wordt aangeboden?
3. Stelselinfrastructuur: welke voorzieningen ondersteunen de technische werking van het DSO?

Informatiegebied

Het informatiegebied van het DSO is afgebakend. Het DSO voorziet in het ontsluiten van:

- De Omgevingsdocumenten zoals aangewezen in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit.
- Informatie over de (kwaliteit) van de fysieke leefomgeving. Dit wordt afgebakend door bij AMvB aangewezen gegevens(verzamelingen) of bij ministeriële regeling aangewezen informatieproducten³ ten behoeve van de instrumenten op grond van de Omgevingswet.⁴
- Ook overige gegevens of informatie over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving kunnen via het DSO worden ontsloten, voorwaarde hierbij is dat zij voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen.⁵

³ Voor een definitie zie paragraaf 5.3.5: Informatiehuizen en de begrippenlijst in bijlage 1.

⁴ Het kan hier ook gaan op informatieproducten die via het proces van vraagsturing worden opgenomen en gefinancierd binnen het DSO. Ook deze informatieproducten en de bijbehorende kwaliteitseisen worden opgenomen in de ministeriële regeling.

⁵ De levering van deze gegevens en informatieproducten inclusief de daarbij horende kwaliteitseisen wordt gedocumenteerd in overeenkomsten. Ook hier is expliciete, gefaseerde besluitvorming noodzakelijk. Uitzondering hierop zijn gerechtelijke uitspraken en gegevens uit basisregistraties en andere kernregistraties.

Functies en toepassingen

De functionele afbakening wordt gevormd door gebruikerstoepassingen die nodig zijn voor het ondersteunen van eindgebruikers en bevoegd gezagen bij de processen van de beleids- en uitvoeringsketen van de fysieke leefomgeving.

Stelselinfrastructuur

Om het DSO te laten werken is er een technische infrastructuur voor gegevensuitwisseling, die gegevens uit informatiehuizen, register en andere gegevensvoorzieningen, basisregistraties etc. ontsluit. De gebruikerstoepassingen maken hier ook gebruik van. **Daarnaast omvat de technische infrastructuur knooppunten en/of aansluitvoorzieningen die nodig zijn om het werken in ketens te faciliteren.** Ook zijn gegevens "open" en dus voor een ieder toegankelijk en te gebruiken, tenzij er zwaarwegende redenen zijn die dat niet toestaan.

4.4 Kaders en uitgangspunten van het stelsel

Er zijn vier clusters van richtinggevende uitgangspunten gedefinieerd voor de ontwikkeling en het beheer van het digitaal stelsel. Deze uitgangspunten zijn aanvullend op het wettelijk kader, het bestuursakkoord en het financieel akkoord:

- A. Het DSO stelt de gebruiker centraal
- B. Het DSO wordt gecontroleerd en toekomstgericht ontwikkeld
- C. het DSO is betrouwbaar en toegankelijk
- D. Het DSO wordt onder architectuur ontwikkeld

Cluster A – Het DSO stelt de gebruiker centraal

[A1]

Uitgangspunt: Het DSO is een samenhangend geheel

Omschrijving: Het digitaal stelsel is niet één groot ICT systeem. Het is een geordend, verbonden en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken, digitale voorzieningen, gegevens en bronnen, nodig om gebruikers de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Het digitaal stelsel staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van het e-overheidslandschap en heeft relaties met andere componenten, zoals de onderdelen van de GDI en specifieke toepassingen en processen bij bevoegd gezagen. Het DSO ondersteunt vele informatieketens.

[A2]

Uitgangspunt: Vraagsturing staat centraal.

Beschrijving: Het DSO wordt ontwikkeld vanuit de vraag van gebruikers (een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen). Het stelsel heeft alleen nut als de functionaliteit en ontsloten gegevens waarde toevoegen voor gebruikers. Hierop moet worden gemonitord en gestuurd in het kader van het strategisch integraal beheer. De beheerorganisatie borgt dat de vragen, behoeften en belangen van de gebruikers centraal blijven staan in de ontwikkeling en het beheer van het stelsel.

[A3]

Uitgangspunt: Dienstverlening aan eindgebruikers is leidend.

Beschrijving: In essentie verandert en verbetert de Omgevingswet de dienstverlening voor eindgebruikers. Voor het slagen van de wet is het DSO een belangrijke succesfactor. Hierbij staat een aantal zaken centraal: het stelsel kenmerkt zich door gebruiksgemak. Informatie en functionaliteit zijn helder vormgegeven. Aan gebruikerstoepassingen worden hoge kwaliteitseisen gesteld, zodat ze geschikt zijn voor zowel incidentele als professionele gebruikers.

[A4]

Uitgangspunt: Er is een gelijke informatiepositie over de fysieke leefomgeving voor alle gebruikers

Beschrijving: De gegevens en informatie zijn voor alle gebruikers beschikbaar. Plannen, (aangevraagde en verleende) vergunningen, informatie over de omgevingskwaliteit, statusinformatie (van meldingen, aanvragen, **zienswijzen en bezwaren**) zijn voor een ieder te bevragen. Vanwege wettelijke bepalingen (bijvoorbeeld privacy en andere belangen) kunnen bepaalde gegevens echter wel worden afgeschermd, of zijn deze alleen voor geautoriseerde gebruikers te benaderen. Het is voor de gebruiker inzichtelijk wat de waarde (betekenis, kwaliteit, herkomst) is van de gegevens die worden geraadpleegd.

Cluster B – Het DSO wordt gecontroleerd en toekomstgericht ontwikkeld

[B1]

Uitgangspunt: Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt interbestuurlijk en stapsgewijs ontwikkeld.
Omschrijving: Conform de aanbevelingen van de Commissie Elias zal het digitaal stelsel stapsgewijs worden ontwikkeld. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de eerste onderdelen (de basis) van de digitale ondersteuning voor de Omgevingswet beschikbaar. De ontwikkeling naar het eindbeeld loopt de jaren daarna door. De ontwikkeling van het DSO blijft beheersbaar doordat na inwerkingtreding van de wet componenten van het stelsel stapsgewijs zullen worden toegevoegd en hier steeds aparte besluitvorming over plaatsvindt die uiteindelijk in de regelgeving wordt vastgelegd.

[B2]

Uitgangspunt: Investerings vinden plaats waar deze het meest renderen.
Beschrijving: Om de doorlooptijd en kosten beheersbaar te houden zijn keuzes nodig op basis van prioriteiten. Deze benadering heeft als uitgangspunt dat een groot deel van de doelstellingen van het digitaal stelsel te realiseren is met een relatief klein deel van de beschikbare middelen (de 80/20 regel). Er wordt gestart met het ondersteunen van activiteiten, gegevens en processen die de grootste impact en frequentie hebben. Bij te ontwikkelen functionaliteit of te ontsluiten gegevensvoorzieningen wordt steeds afgewogen of de inspanning die het kost om deze te ontwikkelen functioneel nodig is en voldoende bijdraagt aan de doelstellingen van de Omgevingswet. Standaardisatie is hiervoor een randvoorwaarde.

[B3]

Uitgangspunt: Batenrealisatie.
Beschrijving: Tijdens de ontwikkeling van het DSO worden door de bevoegd gezagen al baten gerealiseerd en bij iedere fase moet duidelijk zijn welke voordelen (tijd, geld, kwaliteit) er zijn te behalen op korte en lange termijn. Sturing door de bevoegd gezagen hierop is nodig om te borgen dat de geraamde baten ook daadwerkelijk ontstaan en dat geraamde kosten niet worden overschreden. De reikwijdte van het DSO wordt strikt bewaakt en grote wijzigingen worden altijd voorgelegd aan het bestuurlijk overleg. Bij aanpassing van de scope moeten de effecten op de business case duidelijk zijn.

[B4]

Uitgangspunt: Minimaliseren beheerlast bronhouders en bevoegd gezagen.
Beschrijving: De structurele kosten van het beheer worden door de bevoegd gezagen gedragen. Om de kosten beperkt te houden wordt het DSO zodanig ontwikkeld dat een 'sober' beheer mogelijk is. (Kwaliteits)eisen aan functionaliteit en gegevens moeten uitgebreide beheerprocessen voorkomen. Ook de aansluitkosten worden door het beschikbaar komen van effectieve koppelvlakken geminimaliseerd.

[B5]

Uitgangspunt: Er is ruimte voor innovatie en flexibiliteit.

Beschrijving: Tijdens de lange ontwikkelperiode van het DSO moet er ruimte blijven voor aanpassingen aan nieuwe maatschappelijke, wettelijke en technologische ontwikkelingen. Deze zijn nu nog niet allemaal te overzien, maar zullen veelal een disruptief karakter hebben. Flexibiliteit en ruimte voor het meenemen en aanpassen aan veranderingen is noodzakelijk. Het is ook hierom van belang om andere partijen (bedrijfsleven, onderwijs en wetenschap en maatschappelijke organisaties) te betrekken bij de ontwikkeling van het DSO en ruimte te bieden om hen mee te laten werken aan oplossingen voor gebruiksfuncties en het inwinnen, combineren en verstrekken van gegevens.

[B6]

Uitgangspunt: Locatiegerichte, dynamische en 3D informatie.

Beschrijving: De uitvoering van de Omgevingswet wordt optimaal ondersteund met locatiegerichte (fysieke of virtuele ruimtelijke objecten), **dynamische** en driedimensionale (3D) informatie. Bij de uitwerking van voorzieningen worden voorbereidingen getroffen om met **dynamische** en driedimensionale gegevens om te gaan.

Cluster C – Het DSO is betrouwbaar en toegankelijk

[C1]

Uitgangspunt: Aangewezen gegevens(verzamelingen) in het stelsel voldoen aan de kwaliteitseisen en standaarden die bij ministeriële regeling worden vastgesteld.

Beschrijving: Een goed functionerend digitaal stelsel met kwalitatief deugdelijke informatie en praktische gebruiksmogelijkheden nodigt vanzelf uit tot breed gebruik. Zo wordt het DSO vanzelf een 'sterk merk'. Hiervoor is het van belang om de kwaliteit van de gegevens en informatieproducten te borgen. Die kwaliteitseisen worden vastgelegd in regelgeving. Het gaat om uitwerking van kwaliteitseisen, zodat de informatie in het stelsel voldoet aan de 3B's: Beschikbaar, Bruikbaar en Bestendig. Een uitputtend gebruik van informatie uit het digitaal stelsel bij het vaststellen van omgevingsdocumenten wordt niet wettelijk verplicht gesteld.

Aan de 3B's wordt invulling gegeven door kwaliteitseisen te formuleren en deze per gegevensset en informatieproduct nader te specificeren in de ministeriële regeling:

- Beschikbaarheid: Openheid, Duidelijkheid, Bereikbaarheid en Vindbaarheid.
- Bruikbaar: Actualiteit, Consistentie, Juistheid, Nauwkeurigheid, Volledigheid, Ondubbelzinnigheid, geo-gerefereerd.
- Bestendig: Deze eis heeft vooral betrekking op de informatiehuizen. Hiervoor geldt dat ondubbelzinnig moet zijn bepaald: het werkterrein, de verantwoordelijke organisatie (huismeester), Processen ingericht, Producten- en Dienstenaanbod, Kwaliteitsborging, Financiering, Aansprakelijkheid en Herleidbaarheid. Uiteindelijk bepaalt de rechter of de gegevens ook echt bestendig zijn.

[C2]

Uitgangspunt: Het gebruik van het DSO is voor alle overheden gelijk.

Beschrijving: Het DSO is interbestuurlijk in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet. De functionaliteit en gegevens van het DSO zijn toepasbaar voor alle overheden. Voor alle processen die de Omgevingswet raken wordt uniform gebruik gemaakt van de functionaliteit van het DSO. Dit draagt bij aan rechtsgelijkheid en transparantie.

[C3]

Uitgangspunt: Open stelsel.

Beschrijving: Het DSO is een open stelsel: Dit houdt in dat functionaliteit en gegevens (in het kader van het open Data beleid) en koppelvlakken beschikbaar zijn voor een ieder, tenzij wettelijk anders is bepaald. Verder houdt dit in dat een ieder functionaliteit en gegevens in aanvulling op het DSO mag ontwikkelen.

Niet alle gegevens zullen door bevoegd gezagen worden verzameld. Ook burgers en bedrijven hebben veel kennis van hun leefomgeving. Het gebruik van innovaties zoals Internet of Things, sensoren of open data maakt het voor alle gebruikers makkelijker om gegevens te verzamelen. Het DSO maakt het mogelijk dat ook deze gegevens gedeeld kunnen worden. Deze zijn niet wettelijk geborgd, maar via overeenkomsten met de beheerorganisatie van het DSO en moeten voldoen aan overeengekomen en gedocumenteerde kwaliteitseisen die aansluiten bij dit type gegevens.

[C4]

Uitgangspunt: Toegankelijk in de tijd.

Beschrijving: De gegevens via het DSO zijn toegankelijk voor later gebruik en controle. Verstrekte gegevens en informatieproducten ten behoeve van de uitvoeringsprocessen, zijn te allen tijde weer te achterhalen via het DSO. Op basis van audittrails is te zien door wie, met welke bedoeling gegevens zijn gewijzigd.

[C5]

Uitgangspunt: Archivering.

Bij de gegevensvoorzieningen binnen het DSO, bij bevoegd gezagen en bij andere gegevensverstrekkers zal informatie duurzaam toegankelijk moeten zijn. Elk overheidsorgaan is op grond van de Archiefwet 1995 verplicht te zorgen voor de duurzame toegankelijkheid (incl. vernietiging) van de informatie die vanuit haar taken zijn ontvangen en gemaakt. **Tijdens de ontwikkeling van het stelsel wordt onderzocht welke voorzieningen daarvoor binnen het DSO ontwikkeld moeten worden.**

Cluster D – Het DSO wordt onder architectuur ontwikkeld

[D1]

Uitgangspunt: Gebruik van referentiearchitecturen.

Beschrijving: De Nederlandse referentiearchitectuur van de overheid NORA biedt het kader voor de architectuur van het DSO. Bij de uitwerking van de aansluiting van bevoegd gezagen zijn de daarvan afgeleide referentiearchitecturen EAR, GEMMA, WILMA en PETRA van toepassing.

[D2]

Uitgangspunt: Hergebruik van functies.

Beschrijving: Het DSO maakt gebruik van reeds bestaande e-overheidsbouwstenen. Pas als deze niet aanwezig zijn of onvoldoende functionaliteit of kwaliteit leveren en ook niet aan te passen zijn, **worden zelf functionaliteiten ontwikkeld.** Deze worden binnen het DSO zoveel mogelijk hergebruikt en zijn beschikbaar voor een ieder.

[D3]

Uitgangspunt: Standaardisatie.

Beschrijving: Standaardisatie is randvoorwaardelijk voor de werking van het DSO, zodat informatie in samenhang en op uniforme wijze kan worden uitgewisseld en getoond. Het gaat om standaardisatie op het gebied van informatiemodellering, semantiek, uitwisselingstechniek en processen. Dit is cruciaal om de door het DSO ondersteunde informatieketens in de fysieke leefomgeving optimaal te laten functioneren. Gebruiksvriendelijkheid en de inhoudelijke beleidsvrijheid zijn in balans door een juist niveau van standaardisatie.

[D4]

Uitgangspunt: Informatieveiligheid en privacybescherming zijn noodzakelijk.

Beschrijving: In het DSO wordt vroegtijdig informatieveiligheid en privacybescherming meegenomen. Veiligheidseisen, ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatiesystemen worden tijdig vastgesteld. De Baseline Informatieveiligheid is ook op het DSO van toepassing. Voor wat betreft toegang wordt aangesloten bij de voorziening daarvoor van de GDI. Privacy Impact Assessments (PIA) en beveiligingsrisicoanalyses geven richting aan specifieke privacy en security maatregelen. De verantwoordelijkheden voor strategische, tactische en operationele beveiligings- en privacyaspecten zijn te allen tijde eenduidig belegd. Er wordt een integraal controle raamwerk voor het DSO opgesteld waarin alle relevante beveiligings- en privacyaspecten worden opgenomen, zodat helder is waar de DSO aan moet voldoen en hoe dit wordt geborgd.

4.5 Baten/effecten van het stelsel

Met het Digitaal Stelsel Omgevingswet zullen baten worden gerealiseerd door burgers en bedrijven en door bevoegd gezagen. Digitale ondersteuning zal ervoor zorgen dat processen beter, efficiënter en effectiever worden, waardoor administratieve en onderzoekslasten zullen dalen. Dit gebeurt door het beschikbaar stellen van kwalitatief hoogwaardige informatie (3B's), het realiseren van gebruiksvriendelijke gebruikstoepassingen, het standaardiseren van gegevens, maar ook door de mogelijkheid dat er – via het digitaal stelsel – eenvoudig kan worden samengewerkt tussen alle betrokken partijen.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet draagt bij aan:

- een verbetering voor de dienstverlening aan een ieder, initiatiefnemers en belanghebbenden.
- ontzorgen van bevoegd gezagen bij de uitvoering van de Omgevingswet.

Het DSO draagt bij aan de doelen van de wet. Specifiek zijn de volgende baten voor het DSO gedefinieerd. Hierbij wordt een driedeling gehanteerd:

1. De algemene maatschappelijke baten van het DSO (sneller, beter, goedkoper, integraler).
2. De baten voor initiatiefnemers en belanghebbenden (burgers en bedrijven).
3. De baten bij bevoegd gezagen (inclusief beheerbatens).

De algemene baten van het DSO

- Snellere procedures.
- Meer transparantie voor en over besluiten van de betrokken overheden.
- Gemakkelijker en sneller toegang tot gegevens via een centraal toegangspunt.
- Regels worden zodanig gepresenteerd dat deze makkelijk toepasbaar zijn.
- Via een gecontroleerd proces van vraagsturing sluit de informatie die het DSO levert aan op de vraag van de gebruiker.

- Besluitvorming is beter voorspelbaar. Daarmee wordt de rechtsgelijkheid en rechtszekerheid bevorderd.
- De informatie uit het DSO houdt stand bij de Raad van State.

Baten voor initiatiefnemers en belanghebbenden

- Eindgebruikers kunnen voor alle Omgevingswet gerelateerde activiteiten terecht bij één loket. Het loket biedt functionaliteiten voor oriënteren en indienen.
- Belanghebbenden kunnen vroegtijdig geïnformeerd worden over voor hen relevante ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en bij die ontwikkelingen desgewenst betrokken worden.
- Initiatiefnemers en belanghebbenden communiceren met bevoegd gezag via bekende kanalen, zoals DigiD, E-erkenning, Berichtenbox, Ondernemingsdossier. Hiermee wordt synergie bereikt en is het efficiënter.
- Minder administratieve lasten voor initiatiefnemers
 - Initiatiefnemers krijgen bij de meest voorkomende aanvragen inzicht in de aanvraagvereisten.
 - Communicatie met bevoegd gezagen kan door een initiatiefnemer of belanghebbende volledig digitaal worden afgehandeld. Het gaat hier om aanvragen, meldingen, informatieverplichtingen, **maar ook zienswijzen en bezwaar**.
- Sneller helderheid over de haalbaarheid van een initiatief (grotere voorspelbaarheid)
- Onderzoeksinformatie over de fysieke leefomgeving wordt, indien mogelijk en rekening houdend met intellectuele eigendomsrechten, voor iedereen toegankelijk gemaakt. Dit voorkomt het onnodig doen van onderzoek.

Baten voor bevoegd gezagen

- Baten doordat het mogelijk wordt beter beleid te maken en processen t.a.v. de fysieke leefomgeving beter in te richten.
- Baten door het realiseren van een betere dienstverlening aan initiatiefnemers en belanghebbenden.
- Snellere doorlooptijden en betere afstemming tussen bevoegd gezagen via digitale voorzieningen, waardoor de kwaliteit van de besluitvorming verbetert.
- Baten door een efficiëntere bedrijfsvoering:
 - Minder digitale koppelingen betekent lagere beheerlasten.
 - Meer keuzevrijheid en lagere ICT-kosten als processen en bijbehorende gegevensuitwisseling op gangbare open standaarden gebaseerd worden.
 - Collectief realiseren van functionaliteit betekent lagere ontwikkel- en beheerkosten.

Een slim, vraaggericht en efficiënt opgezet Digitaal Stelsel Omgevingswet zal op termijn en per saldo meer voordelen en baten opleveren dan kosten. De belangrijkste baten gelden voor initiatiefnemers en belanghebbenden (burgers en bedrijven). Dit vraagt van de betrokken overheidsorganisaties een aanzienlijke investering voorafgaand aan de operationele beschikbaarheid van het volledig ontwikkelde DSO vanaf 2024, zowel in ontwikkeling van het Stelsel, het begeleiden en ondersteunen van de invoering alsook in de uiteindelijke exploitatie van het stelsel.

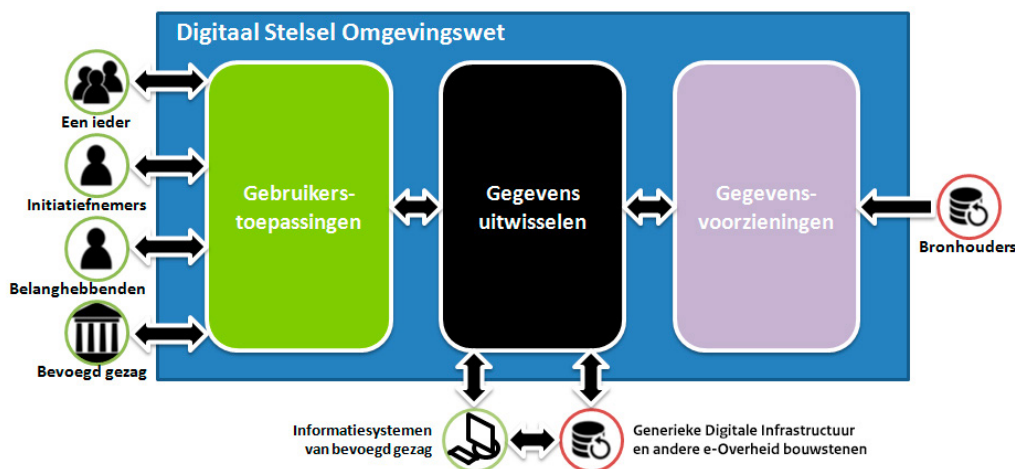
5 Het DSO in beeld

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de beleids- en uitvoeringsketen. In deze keten werken de verschillende gebruikers samen: initiatiefnemers en de bevoegd gezagen (gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk), belanghebbenden en anderen (een ieder) worden goed geïnformeerd en kunnen relevante informatie en gegevens vinden. De keten verbindt processen in en informatie uit het DSO met de werkprocessen van de bevoegd gezagen en voorziet in het elektronisch berichtenverkeer met initiatiefnemers/belanghebbenden.

Het DSO is een samenhangend stelsel van digitale voorzieningen. Het stelsel is gericht op het leveren van gebruikerstoepassingen en kwalitatief hoogwaardige gegevens en informatie die de processen van de Omgevingswet ondersteunen. Het staat in verbinding met haar omgeving; via gebruikerstoepassingen met eindgebruikers, met bronhouders (vaak bevoegd gezagen), met de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) en met andere afnemers (open koppelvlakken). Het stelsel is robuust wat betreft veilig en permanent gebruik. Het is open in het kunnen benutten van gegevens (open data) en koppelvlakken (webservices en API's) door een ieder.

Het elektronisch berichtenverkeer tussen initiatiefnemers/belanghebbenden en bevoegd gezagen en tussen bevoegd gezagen onderling loopt deels via de GDI (o.a. berichtenbox). Doelstelling is dat de koppelvlakken van het DSO met GDI en bevoegd gezagen snel en efficiënt werken.

In de onderstaande plaat is de samenhang geschetst. De onderdelen worden in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Bij het bepalen van de werking van het digitaal stelsel is onderscheid gemaakt tussen:

- Het digitaal beschikbaar maken van gegevens uit de beleids- en uitvoeringsketen (zie ook het informatiegebied in paragraaf 4.3) Deze gegevensuitwisseling gaat van en naar gegevensvoorzieningen.
- Het digitaal ondersteunen van de uitvoering van de (wettelijke) processen in de beleids- en uitvoeringsketen. (zie ook de functies en toepassingen in paragraaf 4.3). Dit gebeurt door gebruikerstoepassingen.

Digitaal beschikbaar maken van gegevens

Het DSO gaat het digitaal beschikbaar maken van omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) uit de beleids- en uitvoeringsketen ondersteunen. Met het digitaal beschikbaar maken zijn alle gebruikers, processen en procesondersteunende systemen geholpen. Allen krijgen dan toegang tot dezelfde gegevens. Het biedt bovendien kansen voor een betere belangenafweging en snellere besluitvorming. Dit wordt mogelijk doordat er in een ministeriële regeling kwaliteitseisen worden gesteld aan de gegevens(verzamelingen) en informatieproducten die via de informatiehuizen, register en andere gegevensvoorzieningen in het digitaal stelsel beschikbaar worden gesteld. Daardoor voldoen deze aan de 'drie B's': ze zijn eenvoudig beschikbaar, bruikbaar en bestendig.

Uitzonderingen daarop:

- Gerechtelijke uitspraken: Gegevens hierover worden door het betreffende bevoegd gezag aangeleverd aan het DSO en komen zo beschikbaar voor de eindgebruiker. Aan deze informatie kunnen geen inhoudelijke kwaliteitseisen worden gesteld.
- Gegevens uit basisregistraties en andere (kern)registraties die niet in de context van het stelsel worden ingewonnen.

Digitaal ondersteunen van processen

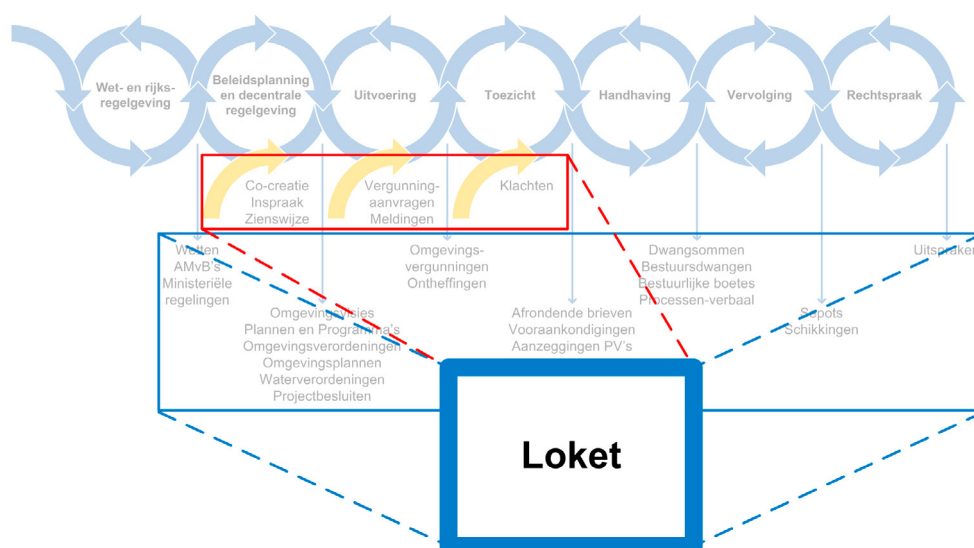
Het DSO gaat ook (beperkt) processen centraal digitaal ondersteunen (zoals het doen van een vergunningaanvraag) in gebruikerstoepassingen. De bestuursorganen zijn en blijven ieder verantwoordelijk voor het digitaal ondersteunen van de 'eigen' werkprocessen. Als er hiervoor toch behoefte blijkt te zijn aan het centrale digitale ondersteuning, dan zal daar per geval bestuurlijk over besloten worden. Dit is mogelijk het geval wanneer partners in een keten moeten samenwerken om een proces uit te voeren. Regelbeheer is daar een voorbeeld van. Decentrale processen worden in ieder geval ondersteund met de centrale beschikbaarheid van gegevens.

5.1 Eén toegangspunt voor eindgebruikers

Voor eindgebruikers is er één punt dat toegang geeft tot alle digitaal beschikbaar gemaakte omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) en tot de digitaal ondersteunde processen. Dit om te voorkomen dat eindgebruikers hiervoor nog steeds van loket naar loket moeten gaan.

Gebruikers kunnen via één loket straks een vergunning aanvragen of een melding doen en een omgevingsplan inzien. Het uitgangspunt van één loket wordt verbreed naar het gehele fysieke domein. In de toelichting bij het amendement dat het DSO juridisch verankert is bepaald dat de losse voorzieningen voor aanvraag, melding en kennis nemen van omgevingsdocumenten worden geïntegreerd in DSO.

In de volgende afbeelding is weergegeven hoe één loket toegang geeft tot alle digitaal beschikbare gegevens (blauwe kader) en tot de digitaal ondersteunde processen (rode kader).

De digitale ondersteuning is in eerste instantie beperkt, zowel qua gegevens als qua processen. Het loket is echter zo opgezet dat het eenvoudig uitbreidbaar is.

Tussen gebruikertoepassingen zijn 'slimme' koppelingen nodig. Dat zorgt voor één centraal toegangspunt dat voor een gebruiker toegang geeft tot de verschillende functies. Bijvoorbeeld een functie voor een overzicht van de regels (in omgevingsdocumenten), een functie met informatie over de omgevingskwaliteit op één locatie en een indienfunctie voor de aanvraag van vergunningen.

Het blijft andere partijen vrij staan om eigen gebruikerstoepassingen en loketten te bouwen die aansluiten op de open koppelvlakken van het stelsel. Een voorbeeld is een gebruiker die via een gemeenteloket een vergunning aanvraagt. De gebruiker merkt niet dat dat loket componenten van het DSO aanroept. Hij of zij wordt op dezelfde wijze door vragenbomen geleid als in het centrale toegangspunt en de vergunningaanvraag wordt via het stelsel verzonden naar het bevoegd gezag.

De minister van IenM heeft de wettelijke taak om het toegangspunt in stand te houden. Het eenduidig beleggen van het eigenaarschap voor deze landelijke voorziening waarborgt dat er een bestuurorgaan politiek en juridisch verantwoordelijk en aanspreekbaar is voor de beschikbaarheid en het functioneren van een landelijke voorziening (als uitvoeringsorganisatie) die het interbestuurlijk afgesproken niveau van informatievoorziening in het belang van alle gebruikers waarborgt.

Het centrale toegangspunt ontsluit de (hierna omschreven) functies die de gebruiker ondersteunen bij de processen *Oriënteren*, *Indienen* en het *Vorbereiden van besluiten*.

5.2 Gebruikerstoepassingen

In de gebruikerstoepassingen staat het gebruikersperspectief centraal. De wensen en behoeften van de gebruikers zijn uitgangspunt voor de inrichting van een gebruikerstoepassing. Hierbij is van belang dat:

- De gebruikers in iedere toepassing toegang heeft tot alle relevante informatie.
- Bij de informatie helderheid bestaat over de status (kwaliteit, herkomst, betekenis) van de informatie.
- De informatie via verschillende wegen benaderbaar en doorzoekbaar is (via bijvoorbeeld adres, kaart, gebied, tekst, thema of het werken met synoniemen), met goede koppelingen tussen kaarten en bijbehorende teksten en toelichtingen.

5.2.1 Oriënteren, indienen en het voorbereiden van besluiten

In iedere stap van de beleids- en uitvoeringsketen worden verschillende fasen doorlopen. Afhankelijk van de behoefte van de gebruikers wordt deze ondersteund met gebruikerstoepassingen.

We onderscheiden drie fasen:

Oriënteren

Een ieder kan zich oriënteren op omgevingsdocumenten en informatie over de kwaliteit van de leefomgeving die aanwezig is voor een bepaalde locatie. Gebruikers zijn hier vaak nog anoniem (het bevoegd gezag weet niet wie zich oriënteert) want de informatie is openbaar beschikbaar, maar het kan voorkomen dat een gebruiker de gegevens wil opslaan om later verder te gaan. Worden de gegevens vastgelegd in de gebruikerstoepassing dan zal de gebruiker zich moeten identificeren.

Indienen

In de fase indienen wordt de gebruiker, in de rol van initiatiefnemer of belanghebbende, bij het indienen van vergunningaanvragen, meldingen of andere informatieverplichtingen ondersteund bij de verstrekking en bundeling van de informatie voor het bevoegd gezag. Initiatiefnemers en belanghebbenden hebben de mogelijkheid hierover met het bevoegd gezag te communiceren of samen te werken. **In de indienfunctie kan ook een functionaliteit worden opgenomen voor het indienen van zienswijzen en bezwaar.**

Het indienen moet eenvoudig kunnen met hergebruik van binnen de overheid beschikbare informatie en functionaliteit. Bestuursorganen die aan een burger of bedrijf een elektronisch bericht verzenden, moeten dat in ieder geval doen via beschikbare functionaliteit van de GDI (de Generieke Digitale Infrastructuur). Daarnaast krijgen burgers en bedrijven de mogelijkheid om op geüniformeerde wijze elektronisch berichten aan de overheid te sturen. In het kader van de

Omgevingswet kan een aanvraag of melding elektronisch worden ingediend. Artikel 16.1, tweede lid regelt dat in sommige gevallen elektronisch indienen verplicht wordt (bedrijven).

Digitaal procederen (beroep instellen) behoort (vooralsnog) niet tot de scope van het DSO aangezien deze communicatie niet gericht is aan een bevoegd gezag, maar aan de rechterlijke macht.

Het voorbereiden van besluiten

Bevoegd gezagen bereiden besluiten (veelal omgevingsdocumenten) voor. Zowel in de planvorming als uitvoering communiceren zij hierover met een ieder, een initiatiefnemer of belanghebbenden of werken zij onderling samen. Via de gebruikerstoepassing wordt het samenwerken bij de voorbereiding van besluiten ondersteund.

5.2.2 Gebruikersfunctionaliteit

In gebruikerstoepassingen is veel functionaliteit te vinden die geboden wordt door het DSO. Voor deze visie gaat het te ver om al deze basale functionaliteiten van gebruikertoepassingen te beschrijven. Hier onder worden enkele essentiële en speciale functionaliteiten beschreven, omdat ze belangrijk zijn voor het behalen van de verbeterdoelen van de omgevingswet middels het DSO. De functionaliteiten zijn samen met de basale functies beschikbaar in alle fasen van de beleidscyclus.

5.2.2.1 Informatie op maat

“Informatie op maat” levert informatie uit omgevingsdocumenten (individuele besluiten en in geconsolideerde vorm) en over de kwaliteit van de leefomgeving. De functie biedt inzicht in de mogelijkheden en de staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving op een locatie: “Wat mag hier?”.

De informatie wordt zo overzichtelijk en begrijpelijk mogelijk aan de diverse doelgroepen gepresenteerd. Dat kan algemene informatie of “ruwe” data zijn, maar ook informatie op maat. ‘Informatie op maat’ wordt zo genoemd als een doelgroep op een gebruiksvriendelijke en efficiënte manier precies die informatie krijgt die nodig is, op het juiste moment en in de juiste vorm.

Informatie kan op verschillende niveaus van gebruiksvriendelijkheid worden ontsloten. Naast het überhaupt beschikbaar hebben van alle informatie in één omgevingsdocument per bevoegd gezag, is een belangrijk niveau het ontsluiten van regels voor burgers en bedrijven op basis van locatie en activiteit. Een vervolg hierop kan zijn het ontsluiten via vragenbomen. Daarnaast zijn in de toekomst nog meer gebruiksvriendelijke “op maat” ontsluitingen van regels denkbaar.

De gebruikerstoepassing wordt eenvoudig vorm gegeven en richt zich op het tonen van de beschikbare informatie. Geavanceerde functionaliteit, bijvoorbeeld voor ruimtelijke analyses, kan door een ieder (bijv. marktpartijen) worden ontwikkeld. Zij kunnen hierbij gebruik maken van de gegevens die via het digitaal stelsel (open) beschikbaar zijn.

5.2.2.2 Regelhulp

Voor eindgebruikers van de fysieke leefomgeving zijn regels over activiteiten opgenomen in omgevingsdocumenten van alle bevoegd gezagen. In die regels kan een vergunningsplicht of meldingsplicht zijn ingesteld voor een activiteit of maatregelen bij het uitvoeren daarvan. Doel van toepasbare regels is de gebruiker in zo min mogelijk vragen leiden tot een conclusie of er een vergunning- of meldingsplicht geldt. Indien een vergunning- of meldingsplicht geldt, dan helpt de Regelhulp tevens bij het bepalen van de indieningvereisten.

Voor een eindgebruiker is het van belang om snel te kunnen achterhalen of dit het geval is of en hoe hij zijn activiteiten mag uitvoeren. Er zijn mogelijkheden om complexe juridische regels te vertalen naar (bijvoorbeeld via vragenbomen) begrijpelijke vragen, zodat informatie intelligent (op maat) wordt ontsloten voor gebruikers. De regels voor activiteiten kunnen daarmee makkelijker worden toegepast. Niet voor alle regels is het altijd mogelijk om deze op een eenvoudige manier te vertalen voor eindgebruikers. Soms zitten er in regels voorwaarden waarvoor interpretatie noodzakelijk is of laten regels afwegingsruimte. Regelhulp is een dienst en levert geen rechtszekere conclusie op, om deze reden is zijn toepasbare regels voorzien van een disclaimer.”

In paragraaf 5.6 is apart beschreven hoe bevoegd gezagen het benodigde regelbeheer proces kunnen inrichten en hoe het DSO dit ondersteunt.

5.2.2.3 Onderzoekshulp

Het doel van de onderzoekshulp is om de gebruiker aan het begin van het proces zo snel en goed mogelijk, zonder uitgebreide onderzoekslasten, te informeren of een initiatief kansrijk is of niet. Om dit te bewerkstelligen biedt de onderzoekshulp vuistregels en tools. Dit zijn gebruiksvriendelijke instrumenten die snel aan kunnen geven of een plan of initiatief ergens wel of niet mogelijk is. Ook geeft de onderzoekshulp aan of voor het indienen van een aanvraag of melding nader onderzoek nodig is. Daarnaast helpt de onderzoekshulp bevoegd gezagen in het planvormingsproces. De onderzoekshulp kan daarbij doorverwijzen en gekoppeld worden aan toetsingsinstrumenten die beschikbaar zijn via de informatiehuizen. Wanneer er geen standaard toetsingsinstrumenten beschikbaar zijn, worden waar mogelijk herbruikbare onderzoeksrapporten aangeboden.

De onderzoekshulp is de verbindende functie tussen:

1. Wat de regels verplichten en mogelijk maken (informatie op maat en regelhulp);
2. Wat de initiatiefnemer of andere gebruiker wil toetsen of aanvragen (locatie en activiteit);
3. Wat de informatieproducten aan antwoorden kunnen geven (toetsingsinstrumenten, rekenmodellen, gegevensverzamelingen).

Beoogd wordt het voorkomen van:

- Onnodige vergunningaanvragen of meldingen;
- Onnodig uitgebreid onderzoek voor een aanvraag of een melding
- Onnodig onderzoek voor het maken van een plan of het opstellen van een verordening.

Een ieder kan de onderzoekshulp gebruiken. De onderzoekshulp kan worden benaderd via de gebruikerstoepassingen, maar ook afzonderlijk.

Onderzoeksrapporten

Niet altijd zijn er via de onderzoekshulp eenvoudige en gebruikersvriendelijke instrumenten beschikbaar. In dat geval moet teruggevallen worden op eerder uitgevoerde onderzoeken. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld onderzoeken, die door een andere initiatiefnemer zijn bijgevoegd bij een aanvraag of melding, hergebruikt worden in de onderzoekshulp. Daarvoor moet relevante metadata worden vastgelegd in een centrale index, zodat deze onderzoeken beschikbaar komen. Indien de rapporten niet open toegankelijk zijn doordat er bijv. rechten op rusten, wordt de gebruiker geïnformeerd dat een onderzoek is uitgevoerd en waar en hoe het rapport eventueel te krijgen is.

5.2.2.4 Samenwerkingsfunctionaliteit

De Omgevingswet stelt hoge(re) eisen aan de processen bij bevoegd gezagen. De samenwerkingsfunctionaliteit voor bevoegd gezagen onderling en voor bevoegd gezagen met initiatiefnemers en hun adviseurs en belanghebbenden is belangrijk om snellere doorlooptijden en een grotere acceptatie van besluiten te bereiken. Goede samenwerking in de keten is dan noodzakelijk waarbij alle partijen weten aan welke zaak zij werken en welke gewenste wijzigingen van omgevingsdocumenten en nieuwe gegevens over de fysieke leefomgeving er beschikbaar zijn.

Voor de afhandeling van vergunningaanvragen werken organisaties samen aan het betreffende werkdossier (bijvoorbeeld bij advies- of instemmingsrecht van een ander bevoegd gezag). Overheden kunnen “achter de schermen” samenwerken via een specifieke “overheids” gebruikers-toepassing (indien centraal aanwezig) of via eigen applicaties die via het centrale stelselknooppunt gekoppeld zijn met de centrale gegevensverzamelingen (in dit geval de gegevensvoorziening ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen dat de gegevens en bescheiden bij een aanvraag bevat).

Samenwerking is nodig bij alle processen in de keten. Zowel voor planvorming, vergunningverlening als toezicht en handhaving wordt door gebruikers samengewerkt. **Het aanbieden van ketenbrede samenwerkingsfunctionaliteit zorgt er voor dat de betrokken partijen met een minimum aan administratieve lasten hun rol kunnen pakken en dat de keten efficiënter en als één als geheel functioneert. Hiervoor zijn goede en breed geaccepteerde proces- en gegevensstandaarden nodig.**

5.3 Gegevensvoorzieningen

Binnen het DSO worden bepaalde gegevens van het informatiegebied van de Omgevingswet opgeslagen. Dit is enerzijds noodzakelijk omdat de gegevens centraal gecreëerd, verwerkt, gecombineerd en/of verrijkt worden. Anderzijds kan het noodzakelijk zijn om gegevens centraal beschikbaar te hebben vanwege performance redenen om aan de verwachtingen en eisen van de gebruikers te voldoen. Hiervoor zijn er binnen het DSO gegevensvoorzieningen.

Belangrijke gegevensvoorzieningen zijn het register omgevingsdocumenten en de gegevensvoorzieningen van het DSO (ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen), de informatiehuizen (voor informatieproducten) en generieke gegevensverzamelingen. Daarnaast zijn er buiten het stelsel ook gegevensverzamelingen (o.a. basisregistraties) die relevant zijn voor het domein van de fysieke leefomgeving.

Voor gegevens uit de gegevensvoorzieningen is een aantal algemene uitgangspunten van belang. Het gaat om het beschikbaar hebben van duurzaam toegankelijke data (van gegevens die alleen of primair in gegevensvoorzieningen binnen het DSO zijn opgeslagen) en de mogelijkheid om met **dynamische** en driedimensionale omgevingsinformatie om te gaan (aangezien de werkelijkheid van de fysieke leefomgeving ook dynamisch is en meerdere dimensies heeft).

De vijf belangrijkste gegevensvoorzieningen binnen het DSO zijn:

1. Het Register Omgevingsdocumenten (ROD)
2. De gegevensvoorziening toepasbare regels
3. De gegevensvoorziening omgevingsvergunningaanvragen en meldingen
4. De Informatiehuizen (voor gegevens en informatieproducten)
5. De generieke gegevensverzamelingen

5.3.1 Algemene uitgangspunten gegevensvoorzieningen

5.3.1.1 De archiefplicht: duurzame toegankelijkheid van gegevens en informatie

De gegevensvoorzieningen zullen ervoor moeten zorgen dat gegevens die via het stelsel ontsloten zijn (geweest) beschikbaar blijven voor later gebruik. Gegevens hebben een bepaalde juridische status en/of spelen een rol in procedures en afwegingen om tot besluiten te komen. Het is wenselijk om te allen tijde te garanderen dat dit soort gegevens op een later moment op dezelfde manier beschikbaar zijn.

Overal bij de gegevensvoorzieningen binnen het DSO en bij bevoegd gezagen zal op basis van de Archiefwet 1995 informatie duurzaam toegankelijk gemaakt moeten worden. Alle overheidsorganen hebben deze “archiefplicht”. Zij houden deze ook onder de nieuwe Omgevingswet. Het gaat hierbij niet alleen om de Omgevingsdocumenten en informatieproducten zelf, maar ook om de wijze waarop deze bij de bevoegd gezagen tot stand komen (al dan niet in overleg met initiatiefnemers, belanghebbenden en andere bevoegd gezagen).

Archivering in deze steeds complexer wordende ketens vraagt bijzondere aandacht. Er worden in samenwerking met het Nationaal Archief en de verschillende overheidslagen zogenaamde DUTO-scans uitgevoerd. DUTO is een lijst met kwaliteitseisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. In een DUTO-scan wordt op basis van kwaliteitseisen bepaald welke informatie, op welke manier en hoelang toegankelijk moet blijven. De uitkomsten van een DUTO-scan kunnen leiden tot aanvullingen op de eisen aan het DSO.

Specifieke aandachtspunten bij het duurzaam toegankelijk maken van digitale informatie zijn:

1. Het bepalen van de verantwoordelijkheid voor de duurzame toegankelijkheid van informatie in de samenwerkingsruimtes, het register en andere gegevensvoorzieningen in het DSO;
2. Het juridisch kader voor de archiefplicht bij mandateringen en overdracht van taken;
3. Het bepalen van risico's die ontstaan als informatie niet of beperkt toegankelijk is;
4. Het behoud van authenticiteit bij versiebeheer, vooral wanneer meer versies van één informatieobject in verschillende omgevingen worden bewaard, bijvoorbeeld het origineel bij een zorgdrager en een afschrift in een register of gegevensvoorziening.
5. Het voorkomen dat hetzelfde object op meerdere plaatsen of nergens wordt gearchiveerd. Indien er afspraken gemaakt worden in de keten, kan in sommige gevallen een link naar een authentieke versie volstaan.
6. Vertaling van de algemene kwaliteitseisen van DUTO naar specifieke requirements voor het DSO.

5.3.1.2 Locatiegerichte en dynamische en 3D omgevingsinformatie

De uitvoering van de Omgevingswet dient optimaal te worden ondersteund met locatiegerichte (virtuele en fysieke ruimtelijke objecten), dynamische en driedimensionale informatie. Hiermee wordt de werkelijkheid beter benaderd en gepresenteerd, wat de betrouwbaarheid ten goede komt.

3D informatie en daarop aansluitende rekenmodellen dragen op verschillende manieren bij aan de dienstverlening. Het leidt tot lagere onderzoekskosten en ook de monitoring van reeds gerealiseerde ambities wordt met locatiegerichte, dynamische en 3D omgevingsinformatie efficiënter. Er ontstaat direct inzicht in de gebruiksruimte. Besluiten worden beter onderbouwd en de presentatie van plannen is veel inzichtelijker en herkenbaarder.

Alle gegevens in gegevensvoorzieningen moeten objectgericht zijn en indien mogelijk gerelateerd zijn aan objecten uit de basisregistraties. Met 3D omgevingsinformatie moet rekening worden gehouden bij de uitwerking van de gegevensvoorzieningen zodat op termijn de mogelijkheden hiervoor benut kunnen worden.

Bij verdere ontwikkeling van het DSO moet rekening gehouden worden met dynamische ruimtelijke modellen. De volgende punten zijn van belang:

1. Het vaststellen van standaarden voor de gegevensvoorzieningen, die daarmee de dynamisch en 3D ruimtelijk modellen kunnen voeden;
2. Het rekening houden met 3D bij reken- en meetvoorschriften;
3. Uniformering van dynamische ruimtelijke modellen die dienen voor het uitvoerbaar maken van een eerste toets aan aspecten uit het omgevingsplan.

5.3.2 Register Omgevingsdocumenten

Binnen het DSO is er een Register Omgevingsdocumenten (ROD). De ROD ontsluit besluiten met een grondslag in de Omgevingswet in tekstvorm en via de kaart. De eindgebruiker kan zo zien welk beleid en welke regels op een locatie gelden.

In de ROD worden alle omgevingsdocumenten opgenomen. In de wet zelf zijn de belangrijkste instrumenten aangemerkt als omgevingsdocument. Bij AMvB zullen nog meer instrumenten, die duidelijk meerwaarde hebben voor de gebruiker en waarbij ontsluiting technisch haalbaar wordt geacht, worden aangemerkt (zie de lijst in het Globaal Programma van Eisen). Dit zullen in ieder geval ook de ontwerpbesluiten van bepaalde omgevingsdocumenten zijn en in een later stadium de omgevingsvergunningen.

Wettelijke eisen aan omgevingsdocumenten

Om breed en specifiek (her)gebruik van de omgevingsdocumenten mogelijk te maken, moeten aan de omgevingsdocumenten kwaliteitseisen worden gesteld. Hiervoor moeten standaarden voor omgevingsdocumenten beschikbaar komen. Dit zijn zowel technische als inhoudelijke standaarden. Deze standaarden moeten eenvoudig uitgebreid kunnen worden om ook nieuw aan te wijzen omgevingsdocumenten (voor bijv. de omgevingsvergunning) op te nemen. De verplichte toepassing van bijv. het informatiemodel voor Omgevingsdocumenten wordt vastgelegd in een ministeriële regeling.

Het verwerken van wijzigingsbesluiten in de landelijke voorziening

Een bevoegd gezag heeft één omgevingsvisie en één omgevingsverordening, één waterschapsverordening of één omgevingsplan voor haar hele grondgebied. Dit betekent in de praktijk dat er veelvuldig wijzigingsbesluiten zullen worden genomen (op dat ene kerninstrument).

Wijzigingen kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld het type regels dat wordt gesteld, werkingsgebieden en waarden. Ook wijzigingsbesluiten worden gestandaardiseerd en elektronisch aangeleverd aan een centraal aanleverpunt. Zowel ROD als de systemen voor formele bekendmaking (Ministerie van BZK) maken er gebruik van en zorgen voor validatie, bekendmaking, publicatie, consolidatie en beschikbaarstelling via tekst en kaart aan de eindgebruiker.

De centrale verwerking heeft als voordeel dat de wijzigingen zeer snel zichtbaar zullen zijn voor de eindgebruiker. Formeel kunnen er geen rechten worden ontleend aan de centrale (geconsolideerde) versie in de ROD. Dat kan alleen aan de conform Awb vastgestelde en bekendgemaakte wijzigingsbesluiten. De centrale voorziening borgt echter een gestandaardiseerde automatische verwerking, zodat er in de praktijk geen verschil zal bestaan tussen de vastgestelde versies van de wijzigingsbesluiten en de geconsolideerde versie daarvan, die via het DSO getoond wordt.

Voor bevoegd gezagen en belanghebbenden is het van belang om ook al inzicht te hebben in concept, ontwerp en vastgestelde (maar nog niet in werking getreden) besluiten om hiermee een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van de (potentiële) wijziging). De ROD zal ook besluiten met deze status verwerken.

Meervoudig bronhouderschap van een omgevingsplan

Voor het Omgevingsplan geldt een bijzondere situatie. De gemeente is niet de enige bronhouder van het plan, waardoor er sprake is van meervoudig bronhouderschap. Projectbesluiten van Rijk, provincies en waterschappen en gerechtelijke uitspraken kunnen het omgevingsplan direct wijzigen. Ook kan de provincie besluiten om een onderdeel van een omgevingsplan te verwijderen.

De wet maakt het mogelijk dat wijzigingsbesluiten van andere bevoegd gezagen bij inwerkingtreding direct en automatisch geconsolideerd (verwerkt) worden in het centrale omgevingsplan. Indien een beroepsperiode geldt wordt dit vermeld en moet uiterlijk na afloop van de beroepsperiode (weer) direct en automatisch geconsolideerd worden.

Regelgeving, techniek en organisatie in de voorbereidingfase moeten zo zijn afgestemd en ingericht dat integraliteit en integriteit van het omgevingsplan gewaarborgd is.⁶

Voor bevoegd gezagen en belanghebbenden is het van belang om ook al inzicht te hebben in concept, ontwerp en vastgestelde (maar nog niet in werking getreden) besluiten om hiermee een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van de (potentiële) wijziging). De ROD zal ook besluiten met deze status verwerken.

Samenwerking in de voorbereidingsfase van besluiten moet gefaciliteerd worden door middel van een centrale omgeving waarin bevoegd gezagen hun wijzigingsbesluiten kunnen testen en prevalideren.

Volledig beeld van omgevingsdocumenten in de overgangsfase

Vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen alle bestemmingsplannen bij wet onderdeel uitmaken van het ene omgevingsplan per gemeente. In de huidige landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl worden de Wro-instrumenten van Rijk, provincies en gemeenten (o.a. AMvB's, provinciale verordeningen en de bestemmingsplannen) op grond van de Wro opgeslagen, ontsloten en toegankelijk gemaakt voor een ieder. Ook zijn er ruimtelijke plannen beschikbaar die in voorbereiding zijn. Andere landelijke en lokale regels worden ontsloten via resp. Wetten.nl en de CVDR.

Voor het in werking treden van de Omgevingswet zijn bestemmingsplannen digitaal vastgesteld onder de Wro met oude RO-standaarden (IMRO) en maken na in werking treden van de wet onderdeel uit van het omgevingsplan. Het overgangsrecht (onderdeel van de Invoeringswet) bepaalt onder welke voorwaarden de oude bestemmingsplannen nog gewijzigd kunnen worden. In het algemeen zullen wijzigingen plaatsvinden in het nieuwe omgevingsplan op basis van nieuwe standaarden. Zolang niet alle bestemmingsplannen zijn "vertaald/omgebouwd" naar het omgevingsplan zal het noodzakelijk blijven om de registratie achter de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl van de Wro beschikbaar te houden. Het wordt om die reden opgenomen binnen het DSO. Deze situatie kan 5 tot 10 jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet nog van toepassing zijn. Een DSO gebruikerstoepassing zal tijdens deze langdurige periode de 'oude' en nieuwe regels zo eenvoudig en inzichtelijk mogelijk moeten tonen aan de eindgebruiker.

⁶ Hiertoe zullen werkafspraken tussen bevoegd gezagen worden gemaakt.

5.3.3 Gegevensvoorziening toepasbare regels

Om de juridisch geldende regels inzichtelijk aan te bieden in een gebruikstoepassing van het DSO is het noodzakelijk dat de toepasbare regels centraal worden opgeslagen in een gegevensvoorziening. Toepasbare regels hoeven geen 1-op-1 vertaling te zijn van de juridische regels. Uit deze gegevensvoorziening kunnen de vragenbomen getoond worden in een gebruikerstoepassing of op andere manier via de stelselinfrastructuur worden ontsloten.

Het is belangrijk om de toepasbare regels centraal beschikbaar te hebben. Net als de regels kunnen de toepasbare regels van diverse bevoegd gezagen afkomstig zijn. Voor het achterhalen van de vergunning- of meldingsplicht maakt dit voor een gebruiker niet uit. Onderliggende decentrale regelgeving kan aanvullend zijn, in de plaats treden of afwijkend zijn ten opzichte van bovenliggende regelgeving. Centrale opslag in een gegevensvoorziening is noodzakelijk om de vragenbomen van verschillende bevoegd gezagen te kunnen integreren.

5.3.4 Gegevensvoorziening ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen

De via het loket ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen worden binnen het DSO tijdelijk (overeenkomstig de in de Algemene wet bestuursrechten gestelde termijnen) opgeslagen in de gegevensvoorziening omgevingsvergunningaanvragen en meldingen en beschikbaar gesteld aan het bevoegd gezag en andere bestuursorganen die betrokken zijn bij de beslissing over de aanvraag of bij de melding. Het bevoegd gezag draagt zorg voor het beheer van de in de voorziening opgenomen gegevens en bescheiden en de toegangsverlening aan de andere bestuursorganen tot die gegevens en bescheiden.

5.3.5 Informatiehuizen

Juridische borging

De taken van een informatiehuis zullen in de wet worden omschreven. Bij AMvB zal een bestuursorgaan of andere rechtspersoon worden aangewezen onder wiens verantwoordelijkheid deze taken worden uitgevoerd. De wettelijke taak van een informatiehuis is om kwalitatief goede informatieproducten te vervaardigen en die aan de centrale gebruikerstoepassing beschikbaar te stellen. Hiervoor gebruikt het informatiehuis gegevens of gegevensverzamelingen die door bronhouders beschikbaar gesteld worden. Informatiehuizen zijn voorzien voor de domeinen: Lucht, Water, Bodem & Ondergrond, Natuur, Externe Veiligheid, Geluid, Cultureel Erfgoed, Ruimte, Bouw en Afval.

Een informatiehuis organiseert de totale stroom van gegevens vanaf de data bij bronhouders tot aan de toegespitste informatieproducten voor gebruikers. Een huis is zelf geen bronhouder. In principe zijn de informatieproducten de enige gegevens die het huis zelf produceert en opslaat. Kerntaak is het vervaardigen en beschikbaar houden van informatieproducten.

Wettelijke informatieproducten

Een informatieproduct wordt in overleg met de huizen en na interbestuurlijke afstemming bij ministeriële regeling aangewezen en is een door het informatiehuis samengesteld digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen en standaarden. Het heeft meerwaarde ten opzichte van de aan het huis geleverde gevalideerde gegevens(verzamelingen).

De informatiehuizen stemmen hun aanbod in eerste instantie af op de wettelijke eisen en vervolgens kunnen zij ook op basis van een gecontroleerd proces van vraagsturing informatieproducten ontwikkelen die gefinancierd worden binnen het stelsel. Deze aanvullende activiteiten moeten

worden getoetst op de vraag of het DSO dan wel de markt er in moet voorzien. Na besluitvorming worden deze informatieproducten en de bijbehorende kwaliteitseisen ook opgenomen in de ministeriële regeling.

Informatiehuizen hebben een belangrijke rol bij het ontwikkelen van informatieproducten en de kwaliteitseisen die daaraan gesteld worden in samenspraak met bronhouders en afnemers. De bronhouders zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van gegevens en gegevensverzamelingen aan informatiehuizen. De bronhouders zijn en blijven ervoor verantwoordelijk dat de gegevens en gegevensverzamelingen die zij beschikbaar stellen voldoen aan de daarvoor vastgestelde vorm- en kwaliteitseisen.

Alle informatieproducten moeten voldoen aan de stelselstandaarden en komen beschikbaar als open data of bieden open koppelvlakken.

Er wordt geborgd dat informatieproducten goed aansluiten op de vraag. Het huis beheert ook de toetsingsinstrumenten die horen bij het betreffende toetsingskader in de Omgevingswet. Daarnaast is het verantwoordelijk voor de ontwikkeling en instandhouding van digitale instrumenten voor de toepassing van de toetsingsmodellen. Deze toetsingsinstrumenten bestaan onder andere uit gestandaardiseerde rekenmodellen en kunnen via de onderzoekshulp in de gebruikers-toepassingen worden aangeroepen.

Overige informatieproducten

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken ten behoeve van het DSO kunnen informatiehuizen ook overige gegevens of informatieproducten over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving via het DSO ontsluiten. Een voorbeeld hiervan zijn gegevens die in het kader van een andere wettelijke taak worden verzameld en gefinancierd en waarvan vanuit het proces van vraagsturing wordt aangegeven dat deze een waardevolle bijdrage leveren aan de Omgevingswetprocessen. Voorwaarde voor het opnemen in het DSO is dat afspraken over levering en kwaliteitseisen⁷ worden overeengekomen en gedocumenteerd. Ook hier is expliciete, gefaseerde besluitvorming noodzakelijk (zie ook paragraaf 4.3).

Bereik huizen

De huizen zullen binnen het geschetste wettelijke kader zelf invulling geven aan de interne governance van hun werkprocessen en samenwerking met ketenpartners. In een dienstverleningsovereenkomst tussen IenM (stelselverantwoordelijk voor de informatiehuizen) en het informatiehuis kunnen specifieke zaken worden geregeld, maar ook generieke principes zoals voor het beschrijven en doorontwikkelen van informatieproducten.

Het informatiehuis heeft kwaliteitsmanagementprocessen ingericht die leiden tot een continue verbetering van de kwaliteit van de geleverde informatieproducten en de daaraan ten grondslag liggende brongegevens en toetsingsinstrumenten.

Een informatiehuis kan naast de activiteiten in het kader van het DSO ook informatieproducten en diensten ontwikkelen en aanbieden in opdracht van anderen binnen de daarvoor geldende kaders. Hierover moeten dan interbestuurlijke afspraken worden gemaakt.

⁷ Uitzondering hierop zijn gerechtelijke uitspraken en gegevens uit basisregistraties en andere kernregistraties.

Complexe, samengestelde informatieproducten

Voor het beantwoorden van vragen waarbij voor het uiteindelijke antwoord informatieproducten van verschillende informatiehuizen moeten worden samengevoegd (samengestelde vragen) gelden de volgende uitgangspunten:

- De informatiehuizen leveren informatieproducten gebaseerd op gegevens afkomstig uit het eigen informatiedomein.
- De informatiehuizen leveren geïntegreerde informatieproducten gebaseerd op gegevens afkomstig uit het eigen informatiedomein, generieke gegevensverzamelingen en informatieproducten van andere informatiehuizen. De betrokken collega-informatiehuizen hebben in dat kader dezelfde rol en positie als de andere bronhouders van het betreffende huis.
- De wijze waarop vragen worden gesplitst en antwoorden in de vorm van een samengesteld informatieproduct tot stand komen moet nog uitgewerkt worden door de gezamenlijke informatiehuizen in overleg met het interbestuurlijk opdrachtgeverschap, het programma en de nog op te richten beheerorganisatie van het DSO.

5.3.6 Generieke gegevensverzamelingen

Naast de basisregistraties zijn er binnen het stelsel ook generieke gegevensverzamelingen. Dat zijn gegevensverzamelingen die door meerdere informatiehuizen gebruikt worden en waar het generiek beschikbaar stellen van deze gegevens aan de informatiehuizen leidt tot efficiëntie. Doordat bronhouders maar eenmalig hoeven aan te leveren kunnen ook de verwerkingsslagen bij informatiehuizen maar eenmalig plaats vinden. Door gebruik te maken van generieke registraties zal de kwaliteit van de informatie door eenduidigheid in definities verbeteren. In eerste instantie is een gegevensverzameling voorzien met verkeerstellingen.

Bij AMvB wordt voor elke te bouwen generieke gegevensverzameling een bestuursorgaan of rechtspersoon aangewezen die als taak krijgt het beheer van een specifieke gegevensverzameling. De minister kan nadere regels stellen, zoals over de termijn gedurende welke de verzamelingen beschikbaar moeten zijn. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de beheerder worden geregeld in de regelgeving.

5.4 Stelselinfrastructuur voor gegevensuitwisseling

De stelselinfrastructuur is de infrastructuur die de gegevens en informatie uit bronnen, informatiehuizen, het register en andere gegevensvoorzieningen, basisregistraties etc. ontsluit voor de gebruikerstoepassingen en via machine-machine koppelvlakken voor gebruikers.

5.4.1 De Stelselcatalogus

De Stelselcatalogus is een infrastructurele gegevensvoorziening. Dankzij een stelselcatalogus kan een gebruiker relevante begrippen en informatie vinden, ook zonder de exacte termen te kennen. Zowel een (geo-)specialist als een leek (burger, bedrijf en overheid) moeten via zoekfunctionaliteit in staat zijn om snel relevante functionaliteiten en gegevens en bijbehorende metadata te achterhalen.

De stelselcatalogus moet zoveel mogelijk aansluiten op bestaande catalogi. Zo zijn er metadata-catalogi voor datasets (waaronder basisregistraties) en services, zoals het nationaal en provinciaal georegister; open data registers, zoals het open data portaal op overheid.nl; registers op websites van individuele organisaties, zoals het KNMI en Rijkswaterstaat; services registers, zoals het Digikoppeling service register; registers voor semantische standaarden, zoals codelijsten, vocabulaires en ontologieën. Het gebruik van catalogi beperkt de beheerlast bij bronhouders. Het uitgangspunt is dat zij één keer hun informatie vastleggen in een catalogus.

Door duidelijk vast te leggen hoe begrippen zich tot elkaar verhouden, wordt het mogelijk bestanden op elkaar aan te sluiten. Bovendien is er voor burgers en bedrijven herkenbaar welke gegevens zij krijgen.

Afspraken tussen alle gebruikers over het op elkaar afstemmen van gegevens is daarom noodzakelijk. Dit begint bij afspraken over de betekenis van begrippen (semantiek). Door de informatiemodellen voor omgevingsdocumenten, registraties en gegevens(verzamelingen) en (informatiehuizen) aan elkaar te linken worden de verschillen inzichtelijk, kunnen dubbelingen eruit worden gehaald en worden relaties tussen gerelateerde gegevens duidelijk en vindbaar.

Er worden verschillende technieken gebruikt om gegevens vindbaar te maken. Denk hierbij aan het vastleggen van synoniemen, het onderling linken van begrippen en het onderling relateren van informatie in de gegevenscatalogi.

5.4.2 Stelselknooppunt DSO

Het Stelselknooppunt DSO is een infrastructurele voorziening die het DSO in staat stelt om gegevens uit informatiehuizen, het register en andere gegevensvoorzieningen, basisregistraties etc. te kunnen uitwisselen. De infrastructuur van het digitaal stelsel kent hiervoor alleen machine-machine interfaces.

Het gaat in ieder geval om de volgende ontsluitingen/koppelvlakken:

- Gegevens ontsluiten naar DSO gebruikerstoepassingen.
- Gegevens ontsluiten voor voorzieningen (back office) van het bevoegd gezag.
- Gegevens beschikbaar stellen via een open koppelvlak (voor een ieder).

Naast het routeren van de gegevensberichten, zijn er binnen de infrastructuur van het stelsel ook een aantal aanpalende voorzieningen nodig:

- Het stelselknooppunt DSO biedt de volgende functionaliteit:
 - Routing.
 - Authenticatie en Autorisatie.
 - Monitoring.
 - Audittrail.
- Het stelsel kan gegevens uitwisselen mits gewerkt wordt conform standaarden. Deze standaarden zijn randvoorwaardelijk voor het uitwisselen van gegevens.

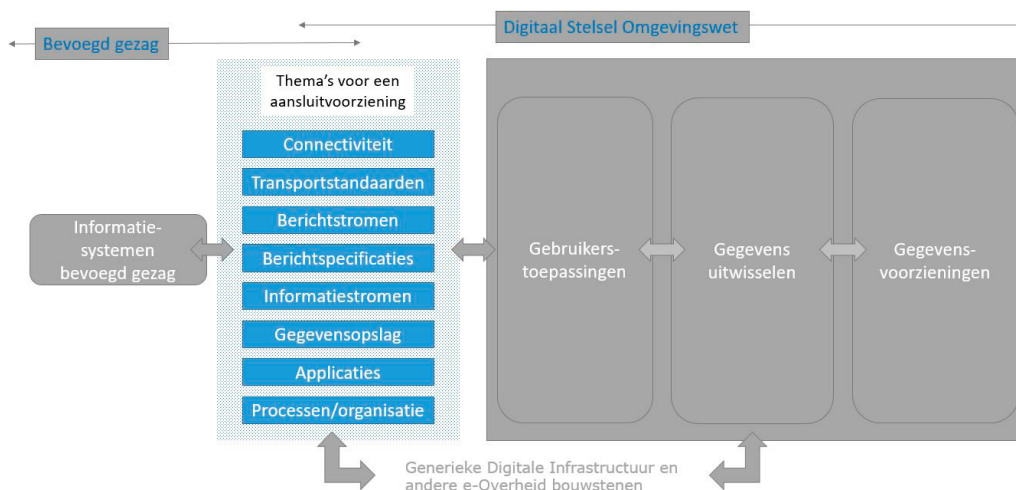
Beschikbaarheid van gegevens via een knooppunt betekent ook dat gegevens en informatie zodanig zijn ontsloten, dat gebruikers en systemen goed met deze informatie uit de voeten kunnen. Sommige applicatiebouwers kunnen gebruikers alleen goed ondersteunen als ze ook toegang hebben tot de achterliggende databestanden. Hier komen services voor beschikbaar.

5.5 Aansluiting bevoegd gezagen

Om een goede aansluiting (tijdig, efficiënt en effectief) van bevoegd gezagen op het DSO mogelijk te maken, **is een (interbestuurlijke) aansluitvoorziening noodzakelijk**. Deze voorziening maakt het voor bevoegd gezagen makkelijker om aan te sluiten en kan bevoegd gezagen op verschillende manieren ontzorgen. Communicatie via aansluitvoorzieningen is een antwoord op de wederzijdse problematiek van afnemers en aanbieders van diensten. Zij hebben de potentie om voor bevoegd gezagen de complexiteit op technisch, functioneel en organisatorisch vlak te reduceren.

Bundeling van losse aansluitingen is hiervoor een randvoorwaarde. De aansluitvoorziening levert de functionaliteit voor bevoegd gezagen op het gebied van het koppelen aan sectorale voorzieningen en via het Stelselknooppunt DSO aan stelselvoorzieningen binnen het DSO. De voorziening koppelt aan verschillende ketens en sectorale voorzieningen en biedt bevoegd gezagen toegang tot deze ketens en voorzieningen via gestandaardiseerde koppelvlakken en connectiviteit.

De precieze invulling van de aansluitvoorziening (één of meerdere) en in welke mate deze behoren tot de reikwijdte van het DSO, is op het moment van schrijven van dit visiedocument nog niet vastgesteld. In bovenstaande figuur staat aangegeven aan welke functionaliteit gedacht kan worden. In de minimale variant ondersteunt de aansluitvoorziening het berichtenverkeer tussen organisaties onderling. In de maximale variant is het een shared service organisatie (een organisatie die organisaties ontzorgt bij zaken die ze anders ieder voor zich moeten uitvoeren/inregelen).

De precieze invulling van de aansluitvoorziening (één of meerdere) en in welke mate deze behoren tot de reikwijdte van het DSO, is op het moment van schrijven van dit visiedocument nog niet vastgesteld. Een aparte definitiestudie is hiervoor nodig. In bovenstaande figuur staat aangegeven aan welke functionaliteit gedacht kan worden. In de minimale variant ondersteunt de aansluitvoorziening het berichtenverkeer tussen organisaties onderling. In de maximale variant is het een shared service organisatie (een organisatie die organisaties ontzorgt bij zaken die ze anders ieder voor zich moeten uitvoeren/inregelen).

5.6 Regelbeheer

Regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving zijn opgenomen in omgevingsdocumenten. Via gebruikerstoepassingen kan een ieder kennis nemen van deze regels in omgevingsdocumenten. Om deze regels “op maat” te presenteren kan gebruik worden gemaakt van vragenbomen om te bepalen of er een vergunning of meldingsplicht is voor een activiteit. Om dit mogelijk te maken moeten de juridische regels vertaald worden naar toepasbare regels, bijvoorbeeld in de vorm van vragenbomen. Het maken van toepasbare regels heet regelbeheer. Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk en bruikbaar maken van regels uit omgevingsdocumenten voor eindgebruikers.

Om regels meer te laten zijn dan alleen juridische tekst is het noodzakelijk om bij bevoegd gezagen een proces in te richten dat uitgebreider is dan het sec in juridisch zin vastleggen van regels. Bevoegd gezagen nemen besluiten waarmee ze regels voor activiteiten vastleggen om daarmee de kwaliteit van de leefomgeving te regelen (omgevingsdocumenten met daarin vergunning- en meldingsplichten). Regelbeheer is onderdeel van en nauw verbonden met het proces van het tot stand komen van regels in omgevingsdocumenten. Regelbeheer voor het bevoegd gezag gaat van het “slim” opstellen van regels tot en met het intelligent (op maat) ontsluiten richting eindgebruikers op basis van de profielen zoals beschreven in hoofdstuk 3. Regelbeheer bevat die functionaliteiten die nodig zijn om dit mogelijk te maken.

Regelbeheer kent drie stadia, waarbij activiteiten horen die al dan niet binnen het DSO worden ondersteund:

Stadium	Activiteiten
Opstellen	Het opstellen van juridische teksten in omgevingsdocumenten. Dit is geen functie binnen het DSO. Wel wordt daarbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt van geüniformeerde begrippen die in het DSO worden gehanteerd en anders worden nieuwe begrippen toegevoegd aan de stelselcatalogus. De juridische teksten worden ontsloten door het DSO vanuit het Register Omgevingsdocumenten.
Toepasbaar maken	Het heeft de voorkeur dat al tijdens het opstellen van juridische teksten die worden vastgelegd in omgevingsdocumenten rekening wordt gehouden met de latere toepasbaarheid van de regels voor eindgebruikers. Dit kan door regels te analyseren en te vertalen in mechanismen die voor gebruikers te begrijpen zijn (bijv. een vragenboom).
Ontsluiten	Op het moment dat regels in werking treden moeten de bijbehorende toepasbare regels (vragenbomen) ook aangeboden worden binnen het DSO en zijn gebruikers-toepassingen. Daarvoor moeten bevoegd gezagen zorgen. Tussen toepasbare regels en het oorspronkelijke besluit (de juridische teksten in het omgevingsdocument) is een koppeling aanwezig zodat de juridisch geldende regels ook raadpleegbaar zijn.

Het resultaat van regelbeheer, betere toepasbare regels, is alleen noodzakelijk voor direct werkende regels over activiteiten voor burgers en bedrijven (de "eindgebruikers") en voor beoordelingsregels voor vergunningen. Voor instructieregels (aan andere overheden) is het niet noodzakelijk om deze “anders” toepasbaar te maken omdat de doelgroep beperkt is (ambtenaren van overheidsorganisaties die omgevingsdocumenten maken) en deze bovendien (juridische) professionals zijn.

De uitvoering van regelbeheer door verschillende bevoegde gezagen

Het opstellen van omgevingsdocumenten met daarin regels is op zichzelf al een complex proces. Het toepasbaar maken van de regels komt daar bovenop en is een handmatig proces. Voor bevoegd gezagen (anders dan het Rijk) is regelbeheer grotendeels nieuw en vergt het een extra inspanning naast het opstellen van de voor de Omgevingswet noodzakelijke juridische regels. Daarnaast is het nog onduidelijk hoe en of alle regels over activiteiten die bevoegd gezagen onder de Omgevingswet op kunnen stellen, wel om te zetten zijn naar toepasbare regels in de vorm van vragenbomen. In hoeverre dit mogelijk en gewenst is in relatie tot de beleidsvrijheid van bevoegd gezagen om regels te stellen, moet nader worden onderzocht. Gelijktijdig met het opstellen van regels in omgevingsdocumenten zullen de bijbehorende toepasbare regels gefaseerd tot stand komen via een groeimodel. Daarbij zijn de onderstaande uitgangspunten van belang.

Door bevoegd gezag op te stellen toepasbare regels zijn gericht op:

- Het bepalen van vergunning- en meldingsplichten uit direct werkende regels voor activiteiten van burgers en bedrijven.
- Nieuw op te stellen regels over activiteiten die na inwerkingtreding van de wet nieuw in omgevingsdocumenten worden vastgelegd (dus niet bestemmingsplannen die bij het in werking treden van de wet gebundeld worden tot het ene omgevingsplan en andere oude instrumenten die via het overgangsrecht hun werking behouden onder de omgevingswet).

Voor het gefaseerde beschikbaar komen van toepasbare regels geldt de volgende prioritering:

1. Algemene Rijksregels voor activiteiten.
2. Door het Rijk gedecentraliseerde regels over activiteiten Rijk die verplicht moeten worden vastgesteld (die voor de Omgevingswet al ontsloten waren via vragenbomen).
3. Wettelijk verplichte activiteiten waarvoor regels gesteld moeten worden door bevoegd gezagen.
4. Voor bepaalde veel voorkomende regels over activiteiten waar weinig of geen beleidsvrijheid is.
5. Regels voor activiteiten die vallen onder de beleidsvrijheid van bevoegd gezagen en uniek zijn voor bepaalde bevoegd gezagen of gebieden.

Gezien ook het gefaseerd tot stand komen van nieuwe (volwaardige en complete) omgevingsdocumenten en de opgave voor de bevoegd gezagen zal het nog een lange periode duren voordat er via vragenbomen een compleet beeld van de vergunning- en meldingsplichten via een gebruikers-toepassing aan de eindgebruiker is aan te bieden.

Belangrijk element van het DSO is het ondersteunen van bevoegd gezagen in het maken van deze toepasbare regels en de gecombineerde ontsluiting van deze regels (en de toepasbare variant) naar een ieder en naar initiatiefnemers.

In eerste instantie is voorzien dat voor het bevoegd gezag Rijk functionaliteit beschikbaar komt om de rijksregels op deze manier toepasbaar te maken en aan te bieden (centraal regelbeheer). Andere bevoegd gezagen worden in de gelegenheid gesteld hun toepasbare regels via dezelfde voorziening op te stellen of toepasbare regels aan te leveren aan de registratie toepasbare regels uit eigen systemen. Voorwaarde daarbij is dat de toepasbare regels voldoen aan een nog vast te stellen standaard en dat toepasbare regels gebruik maken van begrippen uit de gemeenschappelijke stelselcatalogus van het DSO (die grotendeels gevuld gaat worden op basis van begrippen die voorkomen in omgevingsdocumenten).

Om getoonde toepasbare regels op elkaar en op de vragenbomen bij Rijksregels te laten aansluiten in gebruikerstoepassingen wordt een facilitaire organisatie ingericht om bevoegd gezagen te helpen om regels naar toepasbare regels te vertalen (ondersteunen decentraal regelbeheer). Er moet nog nader onderzoek plaatsvinden naar de inrichting van de facilitaire organisatie en naar de diensten en tools die deze facilitaire organisatie kan leveren en hoe deze het best kunnen worden afgestemd op de besluitvormingsprocessen van bevoegd gezagen.

Regels

Een direct werkende regel bestaat daarbij uit drie onderdelen: de norm (wat wordt geregeld), de aanduiding van het werkingsgebied waarop de regel betrekking heeft en eventueel één of meer (grens)waarden. De aanduiding van het werkingsgebied en de waarden zijn van groot belang in het domein van de fysieke leefomgeving omdat bij het stellen van regels hierin veelvuldig wordt gedifferentieerd. Zowel bij het opstellen van juridische regels in omgevingsdocumenten en de toepasbare regels zijn deze onderdelen van belang omdat ze bepalend zijn vergunning of meldingsplichten voor eindgebruikers op een specifieke locatie of voor een specifieke activiteit.

5.7 Kwaliteit van het DSO

Om het DSO te ontwikkelen tot een 'sterk merk' zal de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen hoog moeten zijn. Hierbij is van belang dat de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen en van het geheel is geborgd. Belangrijk uitgangspunt is dat gebruikersoriëntatie leidend is in de verdere ontwikkeling (vraagsturing). Deze paragraaf bevat kaders voor het borgen van de kwaliteit van het DSO en voor de vraagsturing.

5.7.1 Borging kwaliteit

Kwaliteitseisen

De benodigde kwaliteit is voor alle onderdelen bekend en de realisatie ervan wordt gemeten en geëvalueerd. De gebruikersbehoeften bepalen, naast de wettelijke kwaliteitseisen, in belangrijke mate wat de vereiste kwaliteit is.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van internationaal of nationaal erkende normenkaders, waarbij onderscheid gemaakt wordt in kaders voor de beschrijving van gegevens- of informatiekwaliteit en van de kwaliteit van de ICT (gebruikerstoepassingen, koppelvlakken, systemen).

Gegevenskwaliteit

Bij omgeving gerelateerde activiteiten biedt het DSO een grote verbetering door het inzichtelijk maken en delen van beschikbare informatie. Dit is het geval bij het oriënteren op mogelijkheden, het eventueel indienen van een vergunningaanvraag en het behandelen daarvan door het bevoegd gezag. Ook bij het opstellen van beleid en regels met betrekking tot deze activiteiten is er veel informatie gewenst.

Om te voldoen aan de 3B's, Beschikbaar, Bruikbaar en Bestendig, zijn goede afspraken over de kwaliteit van bestaande en nieuwe informatie en hergebruik van rekenmodellen via het DSO nodig. Het digitaal stelsel zal leiden tot verbetering van de kwaliteit van digitale gegevens. Alleen dan kunnen ze bijvoorbeeld in de plaats treden van nieuw onderzoek en daarmee onderzoekslasten verminderen. De beschikbaarheid van de juiste gegevens draagt ertoe bij dat burgers, bedrijven en bestuurders sneller en beter keuzes en afwegingen kunnen maken, omdat ze beter geïnformeerd zijn. Bovendien zal dan minder vaak onenigheid over gegevens bestaan en zal de waarde van de informatie minder vaak worden betwist voor de rechter of de Raad van State.

Kwaliteit van gebruikerstoepassingen en ondersteunende functionaliteit

De kwaliteit van de functionaliteit die het DSO realiseert (functies voor bijvoorbeeld oriëntatie, indienen) wordt beschreven aan de hand van een aantal eisen. Alleen als deze inzichtelijk zijn, weet de gebruiker in hoeverre dit bijdraagt aan een goede en betrouwbare procesondersteuning. Hierbij worden de verschillende onderdelen beschreven aan de hand van:

- a. Functionele kwaliteit (zoals: mate van procesondersteuning, gebruikswaarde).
- b. Technische kwaliteit (zoals: het technisch platform, schaalbaarheid, flexibiliteit, stabiliteit/betrouwbaarheid, wijze waarop het beheer is ingeregeld).

Aandachtspunt hierbij is de geboden kwaliteit van het hele stelsel ('de som der delen'). In aanvulling op in de uitvoeringsregelgeving vastgelegde eisen zorgen afspraken in de vorm van Service Level Agreements of Dienstverleningsafspraken op stelselniveau ervoor dat de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen en die van het samenhangend geheel wordt geborgd.

Inhoudelijke kwaliteit

Naast de meer technische borging van kwaliteit zal er, net als bij de basisregistraties, ook een mogelijkheid komen dat eindgebruikers een melding kunnen doen als ze een vermoeden hebben dat een gegeven *inhoudelijk* onjuist is. Door het kunnen doen van een terugmelding kan een inhoudelijke kwaliteitsborging ontstaan. In tegenstelling tot de basisregistraties zal het doen van een terugmelding niet verplicht zijn.

Als een eindgebruiker een terugmelding doet op een informatieproduct gaat deze naar het betreffende informatiehuis en zo nodig via het informatiehuis naar de bronhouder van de gebruikte gegevens.

Een uitzondering op dit proces wordt gemaakt voor omgevingsdocumenten. Fouten in besluiten kunnen alleen via een besluitvormingsprocedure worden rechtgezet of door een uitspraak van de rechterlijke macht.

5.7.2 Vraagsturing

Essentieel in het stelsel is de vraagsturing. Bij de (door)ontwikkeling van het DSO wordt gebruikersoriëntatie geborgd. Dat kan bv. door een representatieve vertegenwoordiging van de (toekomstige) gebruikersgroepen in het proces te betrekken. Vraagsturing wordt ingericht voor zowel het geheel als voor de afzonderlijke onderdelen en heeft betrekking op zowel gebruikerstoepassingen, de gegevens, informatieproducten en op het stelselknooppunt.

Specifiek voor vraagsturing op de gebruikerstoepassingen zijn de initiatiefnemers en belanghebbenden die geen bevoegd gezag zijn. Geborgd moet worden dat ook zij betrokken zijn bij de ontwikkeling van het DSO. De 'klantvraag' moet hierbij centraal staan. Er is echter een grote diversiteit aan klantvragen (complex en eenvoudig) en in soorten betrokken partijen (burgers, bedrijven, georganiseerd in groeperingen, en professionele organisaties). Een burger heeft andere vragen en behoeften dan een bedrijf. Dienstverlening wordt effectiever als zij is toegesneden op het type initiatiefnemer en het type klantvraag.

Bevoegde gezagen kunnen ook via de stelselinfrastructuur toegang krijgen tot gegevens en functionaliteiten. Hiervoor bestaat verschil in de behoeftes, waardoor vraagsturing noodzakelijk is. Ook softwareleveranciers (specifiek voor een ieder), app-bouwers, maatschappelijke belangenorganisaties, onderzoeksbureaus etc. worden tot de gebruikers in het kader van de vraagsturing gerekend. Zij zijn, in het kader van het open stelsel, afnemer van de gegevens en informatie en ontwikkelen daar nieuwe toepassingen mee. Vraagsturing van de informatiehuizen: per informatiehuis (mogelijk per informatieproduct) door het betrekken van bronhouders, beleidsopdrachtgevers, materie-experts etc.).

De informatiehuizen stemmen hun aanbod in eerste instantie af op de wettelijke eisen en vervolgens nemen zij ook de gebruikerswensen mee. Voor de generieke gegevensverzamelingen is afstemming waarbij afnemende informatiehuizen zijn betrokken. In een ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop gebruikers worden betrokken.

6 Standaardisatie

De samenwerking in de keten van de Omgevingswet kan niet zonder een optimale uitwisseling van informatie. Het is daarbij van belang om de juiste balans te vinden tussen gebruiksvriendelijkheid en beleidsvrijheid. Het één is nodig om het digitaal stelsel te laten werken, het ander om de doelen van de Omgevingswet te realiseren.

Standaardisatie is noodzakelijk voor het ondersteunen van de ketensamenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij het nemen van besluiten en vooral bij de totstandkoming van omgevingsdocumenten. Het bevordert de rechtszekerheid omdat de inzichtelijkheid van wet- en regelgeving en daarmee de voorspelbaarheid toeneemt. Standaardisatie draagt bij aan het bereiken van minder uitvoeringskosten. Het gaat om afspraken tussen de belanghebbenden over de vorm en structuur waarin de informatie wordt aangeboden. Standaarden kunnen ook raken aan inhoud in de zin van het verplicht gebruiken van bepaalde begrippen.

Standaardisatie vraagt samenwerking tussen partijen om vast te stellen welke mate van standaardisatie wenselijk is, zeker als het raakt aan harmoniseren of uniformeren. Cruciaal is dat een eenmaal gekozen standaard daadwerkelijk wordt geïmplementeerd. Het zijn strenge eisen aan de vorm en structuur waarin de informatie wordt aangeboden die in de uitvoeringsregelgeving worden vastgelegd.

Voor de succesvolle implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn er op veel gebieden standaarden nodig. Deze standaarden zijn onder te verdelen in de volgende hoofdcategorieën:

- Semantische standaarden
- Informatiemodellen
- Processtandaarden
- Technische uitwisselstandaarden
- Standaardwaarden voor meet- en rekenmodellen

Uitgangspunten bij de uitwerking en vaststelling van standaarden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn:

- Standaarden dragen bij aan de Omgevingswet
- Er is een sense of urgency en awareness;
- Er is bestuurlijke bereidheid tot het maken van gemeenschappelijke afspraken;
- Standaardiseer wat moet, niet wat kan
- Er is een heldere governance op het proces van standaardisatie;

Inspire

Bij het opstellen van de Omgevingswet zijn Europese verplichtingen het uitgangspunt. Ook de INSPIRE richtlijn is zo'n verplichting. Voor optimale uitvoering van de wettelijke INSPIRE verplichting is nadrukkelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet van belang.

Het DSO moet ervoor zorgen dat gegevens die binnen het wettelijk kader van het DSO worden aangemerkt⁸ door het Ministerie van IenM kunnen worden geleverd in het kader van INSPIRE.

Dit betekent dat de onderliggende gegevensmodellen en technologie waar mogelijk rekening moeten houden met INSPIRE eisen op het gebied van inhoud en ontsluiting.

⁸ Voorbeeld van aanmerking: de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl vervult de INSPIRE-plicht die feitelijk bij de bron, de gemeenten, provincie en rijk ligt. Dit systeem is in Nederland uitgedacht omdat de Tweede Kamer aandrong op een efficiënte en sobere wijze van uitvoering.

7 Governance

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de besturing van het DSO in de bredere context van het digitaal stelsel van overheidsinformatie. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen:

a. Het digitaal stelsel van overheidsinformatie in bredere zin waarin DSO is ingebed, beschreven in par. 4.4. met als uitgangspunt (A1):

Het digitaal stelsel is niet één groot ICT systeem. Het is een geordend, verbonden en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken, digitale voorzieningen, gegevens en bronnen, nodig om een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving) onder de Omgevingswet. Het digitaal stelsel staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van het e-overheidslandschap en heeft relaties met andere componenten, zoals de onderdelen van de GDI en specifieke toepassingen en processen bij bevoegd gezagen. Het DSO ondersteunt vele informatieketens en

b. het Digitaal Stelsel Omgevingswet zelf.

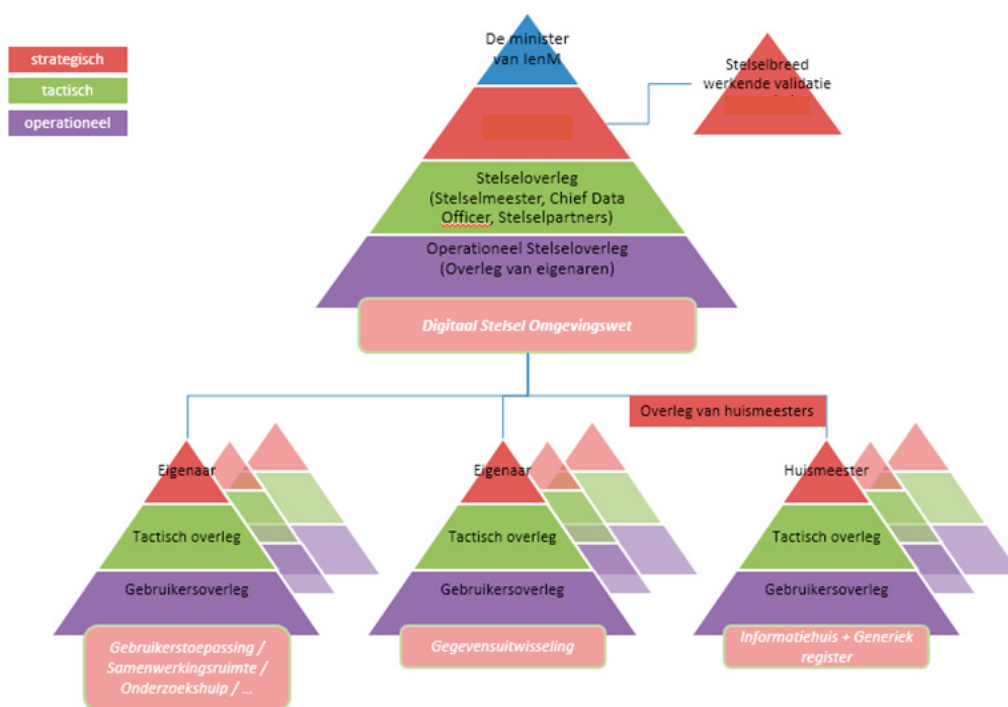
Governance van het DSO in de bredere context

Het DSO vraagt om een heldere en effectieve besturing die recht doet aan de geschetste bredere context en meervoudige functionaliteiten. Verschillende componenten voor de ondersteuning van de dienstverlening en de beleidsprocessen bij bevoegd gezagen zijn bij diverse organisaties belegd. Het DSO ondersteunt het werken in informatieketens tussen diverse partijen. De besturing van het stelsel moet hierop gericht zijn.

De uitdaging waar alle betrokken partijen voor staan is het bewaken dat het digitaal stelsel een geordend en verbonden geheel van wet- en regelgeving, afspraken en digitale voorzieningen, gegevens en bronnen wordt en blijft. Dit maakt de samenwerking op het terrein van ICT en informatie langdurig en intensief. Ketensamenwerking is niet alleen een kwestie van inhoud,

procedures en formele afspraken. Minstens even belangrijk is het werken aan goede (informele) relaties en culturele aspecten van samenwerking. In deze Visie is vooral de procedurele dimensie nader uitgewerkt.

In onderstaande figuur is een eerste aanzet voor een governancestructuur van het DSO opgenomen:

Dit is een schets van een mogelijk procesmodel voor samenwerking tussen IenM, koepels en ketenpartijen bij de (door)ontwikkeling en de exploitatie van het DSO in de geschetste bredere context. Partijen werken hierbij samen elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden en taken, die in de wetgeving zullen worden vastgelegd.

Hierbij is een aantal zaken van belang:

- De minister van IenM is stelselverantwoordelijk voor de Omgevingswet en de regelgeving met betrekking tot het DSO. Hetzelfde geldt voor regelgeving in of op grond van de Omgevingswet waarin verplichtingen voor bevoegd gezagen worden vastgelegd om gegevens aan het DSO te leveren.
- De minister van IenM krijgt de wettelijke taak om de landelijke voorziening te beheren. Zij is daarmee eigenaar in organisatorische zin van de landelijke voorziening en is ervoor verantwoordelijk dat het interbestuurlijk afgesproken en in de regelgeving vastgelegde niveau van dienstverlening door de landelijke voorziening aan alle gebruikers wordt gerealiseerd.
- Bij AMvB wordt een bestuursorgaan aangewezen die als kerntaak krijgt omgevingsdocumenten te beheren en worden bestuursorganen of rechtspersonen aangewezen om informatieproducten te vervaardigen (informatiehuis). Deze bestuursorganen en rechtspersonen zijn eigenaar van hun informatiehuis en zijn zelf verantwoordelijk voor de werking en instandhouding van de eigen voorzieningen die daarvoor nodig zijn.

- De minister is stelselverantwoordelijk voor de goede werking van het DSO stelsel als één geheel en ziet in dat kader toe op de uitvoering van de opgedragen taken. De minister houdt toezicht op de goede taakuitoefening door de beheerders van het register omgevingsdocumenten en van de generieke gegevensverzamelingen en de informatiehuizen. De minister is verantwoordelijk voor de totstandkoming van regelgeving die nodig is om de kwaliteit binnen het DSO te borgen. Daarmee wordt helderheid gegeven over welke partijen waarvoor verantwoordelijk zijn.
- Als gemeenten, provincies of waterschappen als bronhouder van gegevens aan het DSO leveren volgens de daartoe vastgestelde regels, dan valt dat onder het interbestuurlijk toezicht. Worden gegevens aangeleverd door andere partijen dan maken informatiehuizen daar contractuele afspraken mee.
- De informatiehuizen richten binnen de wettelijke kaders hun eigen (interne) governance in. In de Omgevingswet worden de taken en verantwoordelijkheden van de informatiehuizen vastgelegd. De aanwijzing van bestuursorganen of rechtspersonen als informatiehuis vindt bij AMvB plaats. Toetspunten daarbij zijn of er een transparante interne governance structuur wordt gerealiseerd en of de werkprocessen zo worden ingericht dat kan worden vertrouwd op de continuïteit en de kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke taken door het huis. Kwaliteitscriteria met betrekking tot de taakuitvoering zijn globaal en hebben betrekking op deskundigheid, besluitvaardigheid, verbondenheid en onafhankelijkheid. Borging van de kwaliteit en beschikbaarheid van de in het stelsel opgenomen gegevens is van cruciaal belang. De Minister kan daar daarom bij ministeriële regeling regels aan stellen. Bij de verdere uitwerking van de eisen rondom kwaliteit zal geborgd worden dat kwaliteitsbewaking binnen het stelsel functioneel gescheiden wordt van de gegevensverwerking.⁹
- Gezien het belang van de borging van de kwaliteit van de gegevens in het digitaal stelsel wordt de verantwoordelijkheid voor de gegevensvoorzieningen binnen het stelsel belegd in een functie op managementniveau. Deze functionaris voert, zowel in de opbouw van het stelsel als in de beheerfase, vanuit een onafhankelijke positie de regie en borgt de samenhang over de verschillende ontwikkelingen in het stelsel die een sterke gegevenscomponent kennen. Een mogelijkheid is om naast de CIO (de Chief Information Officer) een Chief Data Officer te benoemen.
- De stelselbesturing wordt ingericht op strategisch, tactisch en operationeel niveau.
- Besturing van het stelsel vindt plaats op het stelsel als geheel en op de voorzieningen afzonderlijk (gebruikerstoepassingen, technische infrastructuur en gegevensvoorzieningen, waaronder informatiehuizen).
- Vanuit deze besturing wordt de relatie bewaakt met de GDI door op regelmatige basis te overleggen met (het bureau van) de Digicommissaris.
- Er moet ruimte zijn voor inbreng van het perspectief van gebruikers. Het is noodzakelijk dat gebruikerswensen in beeld zijn en problemen op continue basis gemakkelijk worden gesignaleerd en opgelost. Dit geldt voor alle functionaliteiten in het DSO.

⁹ In het amendement Smaling (SP) is bij de wetsbehandeling gevraagd om een stelselbrede onafhankelijke kwaliteitsborging. "Een stelselbreed werkende validatiecommissie" die zorgt voor de kwaliteitsborging van de informatiehuizen.

Governance van de informatiehuizen

- Bij AMvB worden bestuursorganen of andere rechtspersonen aangewezen die verantwoordelijk worden voor de zorg, instandhouding en werking van een of meerdere informatiehuizen. Kerntaak is het produceren en beschikbaar houden van informatieproducten. De bij Algemene Maatregel van Bestuur aangewezen bronhouders zijn verplicht gegevens en gegevensverzamelingen aan informatiehuizen beschikbaar te stellen. De bronhouders zijn ervoor verantwoordelijk dat de gegevens en gegevensverzamelingen die zij beschikbaar stellen voldoen aan de daarvoor vastgestelde vorm- en kwaliteitseisen. Als informatiehuizen gegevens uit andere bronnen betrekken zorgen zij er zelf voor dat afspraken worden gemaakt over aanlevering en kwaliteit van die gegevens.
- De informatiehuizen dienen binnen deze wettelijke kaders hun eigen interne governance in te richten. Dat betekent dat partijen die een rol vervullen bij het aanleveren of afnemen van gegevens bekend zijn en duidelijkheid is over taken en verantwoordelijkheden, zoals het aanleveren van data, kwaliteitsaspecten of het beheren van informatieproducten (waaronder toetsingsinstrumenten).

Er zijn één of meerdere samenwerkstructuren ingericht waarin afspraken zijn gemaakt om de beoogde visie en doelstellingen van het informatiehuis te realiseren. Informatiehuizen kennen één of meer beleidsverantwoordelijke bestuursorganen of rechtspersonen, een huismeester (het eerste aanspreekpunt en opdrachtnemer), een kwaliteitsbewaker en een beheerder.

In een ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop informatiehuizen gebruikers betrekken bij het vervaardigen van informatieproducten. In een dienstverleningsovereenkomst tussen de minister (als stelselverantwoordelijke) en het bestuursorgaan of de rechtspersoon van het onder hem functionerende informatiehuis kunnen afspraken worden opgenomen bv. over de wijze waarop informatieproducten worden beschreven en doorontwikkeld.

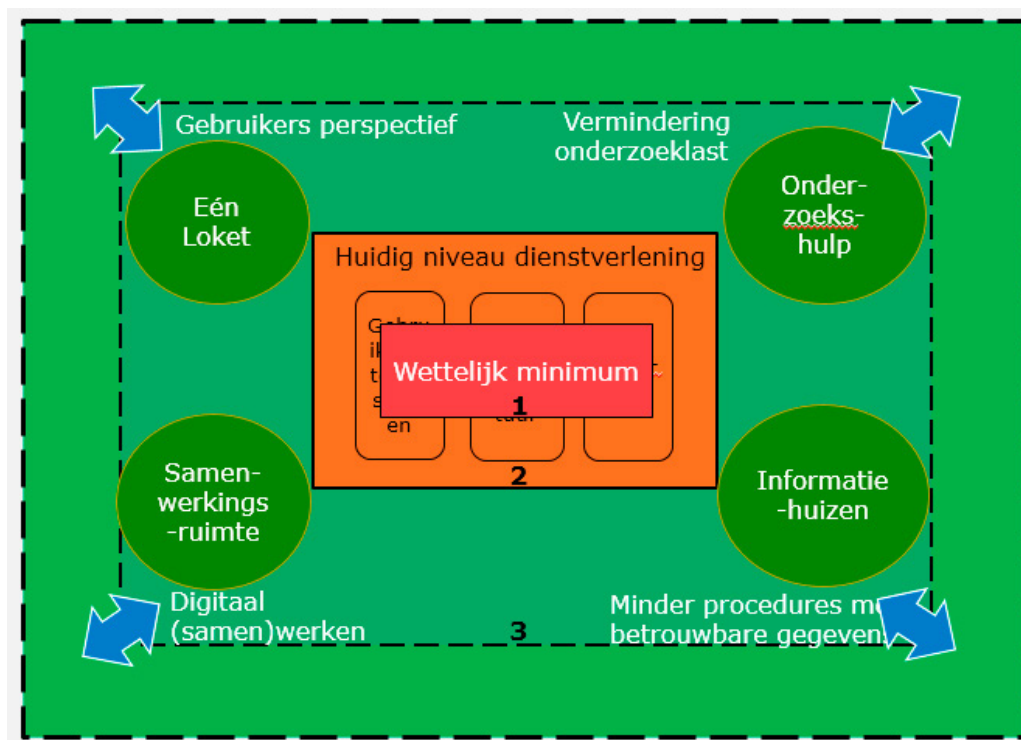
8 De route ernaartoe

De Visie beschrijft het gezamenlijk eindbeeld van de digitale ondersteuning middels het DSO. Het eindbeeld voor 2024 is in het Bestuursakkoord aangeduid als scenario 3. Daarnaast zijn de scenario's 1 en 2 onderscheiden. Scenario 1 is de realisatie van digitale ondersteuning die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal wettelijk noodzakelijk is. Scenario 2 is het wettelijk minimum met in standhouding van het huidig dienstverleningsniveau. De kern van scenario 2 is het dienstverleningsniveau van de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO) te vertalen naar een integraal functionerend geheel. Dit is verder uitgewerkt in het Programma van Eisen. Scenario 3 is het gewenste eindbeeld en bevat aanvullend op scenario 2 o.a. de volgende onderdelen gericht op:

- Digitaal (samen)werken
- Gebruikersperspectief
- Vermindering onderzoekslast
- Betrouwbare gegevens (met als gevolg minder procedures)

De scenario's zijn aanvullend op elkaar. Scenario 3 omvat ook scenario 2 en deze laatste omvat ook scenario 1. De ambitie is de realisatie van scenario 3 in 2024 en daarmee het Digitaal Stelsel Omgevingswet volledig operationeel te hebben.

Dit eindbeeld is niet in één keer te bereiken. Dit vanwege financiële en organisatorische effecten en gevolgen. De elementen onder scenario 3 zullen verder worden onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten, hierbij zal ook worden bekeken of activiteiten die baten generen of de overheden ontzorgen al bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen worden opgepakt. De ontwikkeling van het digitaal stelsel wordt als een groeimodel gezien zoals in onderstaand figuur verbeeld.

Om beheerst naar het eindbeeld toe te werken is een aantal uitgangspunten benoemd:

- Ontwikkeling en realisatie vinden gefaseerd plaats.
- Via go/no-go beslismomenten worden de feitelijke besluiten genomen die de werkelijke realisatie van scenario 2 en 3 bepalen.
- Voor scenario 2 gaat het om uitvoeringsbesluiten over de uitwerking van scenario 2 en de beslissing over het toevoegen van het buiten scope element van de (interbestuurlijke) aansluitvoorziening.
- Voor scenario 3 gaat het om besluiten over:
 - Verdere doorontwikkeling van de samenwerkingsruimte
 - Verdere doorontwikkeling van één loket
 - De onderzoekshulp
 - Informatiehuizen
 - Toevoeging van issues die oorspronkelijk buiten scope waren, zoals toezicht en handhaving, zienswijze en bezwaar
- Scenario 1 is no-regret en dient altijd te worden gerealiseerd om inwerkingtreding van de Omgevingswet mogelijk te maken.

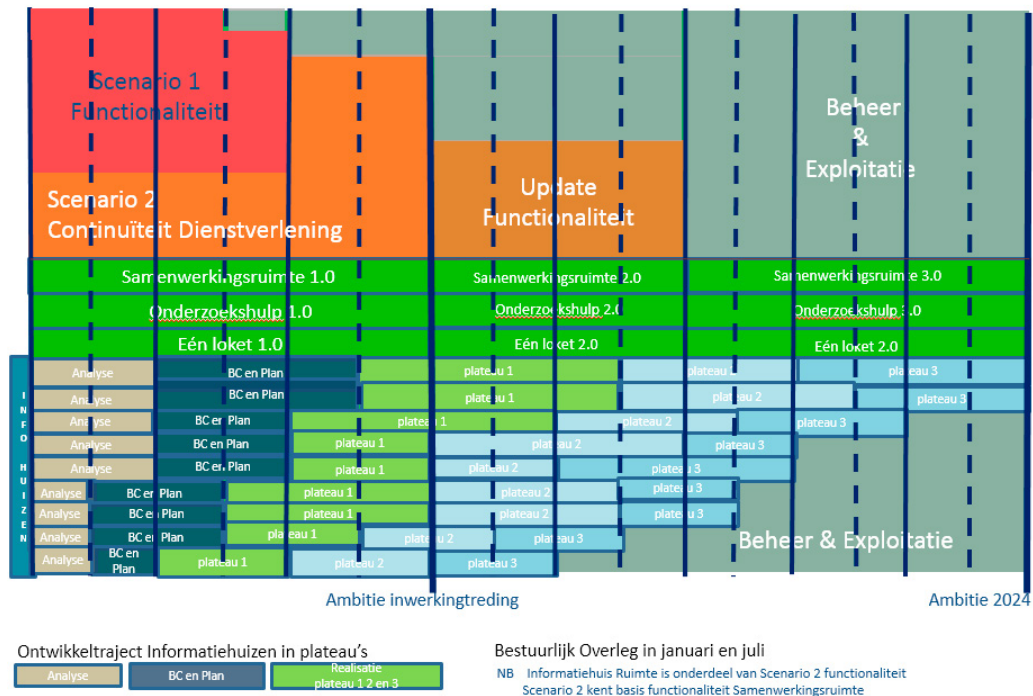
Dit betekent voor de uitvoering van de realisatie van het DSO dat het van belang is dat de scenario's 1, 2 en 3 van het DSO en de daartoe behorende onderdelen onafhankelijk van elkaar te realiseren zijn. De ontwikkeling van het DSO zal plaats vinden via een aantal afgebakende fases van analyse naar businesscase en plan. De realisatie moet plaats vinden via haalbare en stabiele tussenstappen, plateaus. Deze plateaus moeten elk leiden tot een zelfstandig werkend geheel. Dit zorgt er voor dat de go/no-go beslissingen op zichzelf staan en het mogelijk maken tussentijds bij te sturen of zelfs te stoppen op een onderdeel, zonder dat de stappen die al doorlopen zijn voor niets zijn geweest.

Bij de verschillende stappen dienen ook gebruikers te worden betrokken om te borgen dat het stelsel vanuit het gebruikersperspectief wordt ontwikkeld.

Op dit moment is alleen fase 1 (tot het moment van in werking treden van de wet) onderscheiden. Dit houdt in dat tenminste de onderdelen van scenario 2 eventueel aangevuld met onderdelen van scenario 3 (afhankelijk van interbestuurlijke besluitvorming) zijn gerealiseerd. Tot 2024 worden verdere fasen gerealiseerd in een stapsgewijze doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. In 2024 kent het digitaal stelsel de volledige functionaliteit die nodig is om de beoogde baten en effecten te bereiken. Omdat de Visie zich concentreert op het “wat” en niet op het “hoe” wordt de uitwerking van deze verschillende stappen belegd bij het programma DSO. De daarbij te nemen besluiten worden in een aparte besluitvormingskalender opgenomen. Voor besluitvorming over go/ no-go beslissingen wordt de halfjaarlijkse cyclus van het Bestuurlijk Overleg aangehouden.

Bij de gefaseerde besluitvorming wordt ook de overgang van huidige voorzieningen meegenomen. Dit speelt vooral bij **de overgangstermijn voor Omgevingsplannen** (zie ook paragraaf 5.3.2). Eisen aan deze overgangsfase zijn dat de informatievoorziening op peil blijft en belanghebbenden dus niet te maken krijgen met beschikbaarheids- en actualiteitsproblemen. Uit de Invoeringswet moet blijken hoe het DSO de overgangsfase moet gaan ondersteunen.

Bestuurlijke go/no-go realisatie Digitaal Stelsel Omgevingswet

Risicomanagement

De realisatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet is een omvangrijk project. Daarom worden diverse maatregelen getroffen om risico's te beheersen. Hierbij worden de uitgangspunten gehanteerd die het Bureau ICT-toetsing (BIT) stelt.

Belangrijk is dat het digitaal stelsel niet één groot ICT-systeem is, maar een samenhangend stelsel van digitale voorzieningen. Eén van de uitgangspunten die gehanteerd worden is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten op generieke e-overheidsvoorzieningen en dat er geen nieuwe voorzieningen worden gebouwd als de bestaande goed functionerende voorzieningen toereikend zijn of kunnen worden aangepast. In lijn met de bevindingen van de commissie Elias staat daarbij de gebruiker centraal.

Het digitaal stelsel bouwt voor een deel door op voorzieningen waarmee in de praktijk al jarenlang ervaring is opgedaan. Daarbij valt te denken aan de mogelijkheid om langs elektronische weg een omgevingsvergunning aan te vragen (Omgevingsloket Online), een melding te doen (Activiteitenbesluit Internetfunctie) en een landelijke voorziening met kaartviewer voor de Wro-instrumenten van alle overheden op een locatie toont (Ruimtelijkeplannen.nl).

Nieuw is dat er sprake is van een samenhangend geheel van informatievoorziening. Om tot een werkend geheel te komen zullen de verschillende betrokken partijen moeten samenwerken en zullen bestuursorganen hun digitale voorzieningen laten aansluiten op (onderdelen van) het digitaal stelsel, zodat de informatie kan worden doorgegeven aan de gebruiker.

In lijn met andere adviezen van het Bureau ICT Toetsing (BIT) wordt de ontwikkeling van het digitaal stelsel gefaseerd opgepakt. Zoals in het bestuursakkoord implementatie is afgesproken, zal op basis van business cases en go/no-go-besluiten gezamenlijk met medeoverheden worden besloten hoe het digitaal stelsel exact wordt uitgewerkt en welke onderdelen wanneer functioneel moeten zijn. Hierbij wordt gewerkt met een plateauplanning en daarmee een fasering waarbij iedere stap leidt tot functionerende tussenproducten. Hierbij wordt telkens getoetst op bestuurlijke, organisatorische, technische en financiële haalbaarheid. Op deze manier wordt de Visie getoetst aan de hand van een impactanalyse door het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' op technische en financiële haalbaarheid en via een Gateway-review.

9 Bijlagen

9.1 Overzicht gebruikte begrippen

Begrip	Toelichting
3B	Bij ministeriële regeling worden kwaliteitseisen gesteld, zodat gegevens(verzamelingen) en informatieproducten voldoen aan de drie B's: Bestendig, Bruikbaar en Beschikbaar.
Activiteiten	Activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving zoals beschreven in artikel 1.2 van de OW
Afgesproken stijl en taalniveau	
Archief	<p>De archieffunctie in een organisatie is het geheel van activiteiten en functionaliteiten dat die organisatie in staat stelt om proces gebonden informatie duurzaam toegankelijk te beheren, zodat deze beschikbaar is voor gebruik binnen en buiten de organisatie, voor zo lang als nodig en door wie daartoe gerechtigd is overeenkomstig het belang van die informatie voor overheid, burgers en bedrijven en zoals vastgelegd in vigerende regels en normen.</p> <p>[PBLQ]</p>
Archivering	<p>Activiteit binnen de archiefforming waarbij archiefbescheiden op een zodanige wijze in een archief worden opgenomen dat zij in toegankelijke staat verkeren.</p> <p>[ArchiefWiki]</p>
Authenticatie	Authenticatie is het proces waarbij iemand nagaat of een gebruiker, een andere computer of applicatie daadwerkelijk is wie hij beweert te zijn. Bij de authenticatie wordt gecontroleerd of een opgegeven bewijs van identiteit overeenkomt met echtheidskenners, bijvoorbeeld een in het systeem geregistreerd bewijs. De authenticiteit van het object moet worden nagegaan. Een digitaal systeem met daarvoor ontworpen toepassingen kan hierbij helpen.

Begrip	Toelichting
Autorisatie	Autorisatie is het proces waarin een subject (een persoon of een proces) rechten krijgt op het benaderen van een object (een bestand, een systeem). De autorisatie wordt toegekend door de eigenaar van het object.
Beleids- en uitvoeringsketen	Een deel van de beleidscyclus die betrekking heeft op een samenhangend geheel bij meerdere bevoegd gezagen ("de keten")
Beleidscyclus	<p>De beleidscyclus is een conceptueel model dat beschrijft hoe beleid zich in een context van openbaar bestuur ontwikkelt.</p> <p>[TU Delft]</p> <p>Een beleidscyclus bestaat in het algemeen uit de volgende fases:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beleidsvoorbereiding (inventarisatie): samenwerkingsmogelijkheden verkennen en informatie verzamelen om (nieuw) beleid te kunnen vormen. 2. Beleidsformulering (visievorming, beleidsvorming en besluitvorming): stellen van prioriteiten en het formuleren van de doelstellingen voor beleid. 3. Beleidsuitvoering (uitvoering): rolverdeling, opstellen van uitvoeringsprogramma en monitoren van gekozen interventies. 4. Beleidsevaluatie (benchmarking): tussentijds bijsturen en een volgende beleidscyclus voorbereiden. <p>[Leidraad gemeentelijke beleidscyclus - aangepast]</p>
Besluit	Een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.
Bevoegd gezag	<p>Het bestuursorgaan dat bevoegd is om besluiten te nemen.</p> <p>In het kader van de omgevingswet zijn het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen bevoegd gezag.</p>
Bronhouder	<p>De bronhouder is de gegevensleverancier. De bronhouder is verantwoordelijk voor het beheer en het ter beschikking stellen van de juiste en actuele gegevens. De bronhouder is verantwoordelijk voor het voldoen van de gegevens aan de gedefinieerde kwaliteitseisen en doet onderzoek bij terugmeldingen van gereede twijfel aan de juistheid van gegevens.</p> <p>[GEMMA – Aangepast]</p>
Applicatiecomponent	<p>Een modulair, onderhoudbaar en vervangbaar onderdeel van het DSO. Het is een zelfstandig opererende component die acties uitvoert en data verwerkt en die wordt ontsloten via de gebruikerstoepassing.</p> <p>Bron: TOGAF, Archimate.</p>
Concept besluit	Een besluit dat nog bij Bevoegd Gezag in voorbereiding is.
Contextuele verbijzondering	<p>Methode die de context betreft bij het expliciet maken van de betekenis van begrippen en gegevens, waarbij onderscheid wordt gemaakt in de betekenis die gezamenlijk is (contextonafhankelijk) en de betekenis die particulier is (contextafhankelijk) en waarbij de verbinding tussen die 2 betekenissen wordt gelegd.</p> <p>Bron: Forum Standaardisatie.</p>
Dienst	<p>Een afgebakende prestatie van een persoon of organisatie (de dienstverlener), die voorziet in een behoefte van haar omgeving (de afnemers).</p> <p>[NORA]</p>

Begrip	Toelichting
Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	<p>Digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in artikel 20.20 van de omgevingswet. In het digitaal stelsel worden omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2 of andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gegevens of gegevensverzamelingen opgenomen.</p> <p>Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend en verbonden geheel van afspraken, voorzieningen, gegevensverzamelingen en bronnen die nodig zijn om aan eenieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de gegevens beschikbaar te stellen die zij willen of moeten hebben voor de processen van de Omgevingswet.</p>
Digitalisering Omgevingswet	Het werken met en opzetten van digitale systemen voor de uitvoering van de omgevingswet
Dossier	Samenhangende set gegevens en informatie voor een specifiek doel
Duurzaam toegankelijk	<p>Vindbaar en bruikbaar voor degenen die er recht op hebben, vanaf het moment van ontstaan en voor zolang als noodzakelijk.</p> <p>[Nationaal Archief]</p>
Dynamisch	Dynamisch heeft betrekking op gegevens over de fysieke leefomgeving. Het begrip zelf betekent dat dergelijke gegevens steeds meer actueel worden bijgehouden en beschikbaar zijn, o.a. in 3D-modellen.
Eén loket	Het in één loket beschikbaar stellen van alle gebruikerstoepassingen waarmee gebruikers inclusief bevoegde gezagen toegang hebben tot omgevingsdocumenten, gegevens over de (kwaliteit van) de fysieke leefomgeving gegevens(verzamelingen) en tot de digitaal ondersteunde processen.
E-overheids-bouwsteen	Voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de e-overheid. Voorbeelden zijn DigiD en Berichtenbox voor bedrijven. Zie voor een overzicht http://www.noraonline.nl/wiki/Bouwstenen_en_gebruikte_standaarden
Functie	<p>Beschrijving van het interne gedrag van een applicatiecomponent. De beschrijving is op functioneel niveau en onafhankelijk van de wijze van implementatie.</p> <p>Bron: TOGAF, Archimate</p>
Functionaliteit	<p>De capaciteit van een systeem om zekere gewenste taken met voldoende kwaliteit te vervullen</p> <p>[Wiktionary]</p>
Fysieke leefomgeving	Zoals bedoeld in artikel 1.2 lid 2 van de Omgevingswet
Gebruikersperspectief	Ervaringen en behoeften van burgers en bedrijven vormen steeds vaker het uitgangspunt voor het vaststellen en verbeteren van beleid en dienstverleningsprocessen.
Gebruikerstoepassingen	Onderdeel van het DSO dat direct voor gebruikers toegankelijk is: bijvoorbeeld Oriënteren (onderzoeken), Indienen, Voorbereiden van besluiten (samenwerken).
Gegevens	<p>Weergave van een feit, begrip of aanwijzing, geschikt voor overdracht, interpretatie of verwerking door een persoon of apparaat</p> <p>[NORA]</p>
Gegevens presenteren	Het op het scherm, binnen een gebruikerstoepassing, tonen van gegevens in een specifieke context
Gegevens uitwisselen	Het delen van gegevens al dan niet van machine naar machine
Gegevenscatalogus	<p>Catalogus waarin de gegevensdefinities, hun onderlinge relaties en de relatie met andere gegevensverzamelingen en definities worden beschreven</p> <p>[GEMMA – afgeleid]</p>

Begrip	Toelichting
Gegevensverzameling	Bij AMvB aangewezen collectie van gegevens, anders dan een omgevingsdocument of informatieproduct
Gegevensvoorzieningen	Centrale ontvang en opslag functie in het DSO
Generieke gegevensverzameling	Een set gegevens die voor generiek hergebruik geschikt zijn zowel binnen als buiten het DSO. Bijvoorbeeld populatie- of weggegevens
Identificatie	<p>Identificatie is het kenbaar maken van de identiteit van een subject (een gebruiker, gegeven of een proces) in de informatietechnologie. De identiteit wordt gebruikt om de toegang van het subject tot een object te beheersen (autorisatie). Een object is bijvoorbeeld een computerbestand of een regel in een database.</p> <p>Identificatie kan op verschillende manieren plaatsvinden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in een inlogscherminvoeren van een gebruikersnaam, userid, DigiD, Idensys • gebruik van een vingerafdruk of een ander biometrisch kenmerk • gebruik van een token (een smartcard of een ander apparaatje, zoals een usb stick).
Informatie	Gegevens waaraan vanuit een bepaalde context betekenis wordt toegekend
Informatie op maat	Het verstrekken van precies de van toepassing zijnde informatie op het juiste moment aan de gebruiker
Informatiegebied DSO	Omgevingsdocumenten en andere bij AMvB aangewezen gegevens of gegevensverzamelingen ten behoeve van de kerninstrumenten op grond van de Omgevingswet
Informatiehuis	<p>Het bestuursorgaan of rechtspersoon die op grond van de Omgevingswet is belast met een aantal samenhangende taken.</p> <p>Een informatiehuis is metafoor voor een aantal samenhangende wettelijke taken om kwalitatief goede informatieproducten te vervaardigen en die beschikbaar te stellen voor ontsluiting via het DSO. Hiervoor gebruikt het informatiehuis gegevens of gegevensverzamelingen die door bronhouders worden aangeleverd én van generieke gegevensverzamelingen en informatieproducten van andere informatiehuisen die via het DSO worden aangeboden. Een informatiehuis organiseert de totale stroom van gegevens vanaf de bronhouders tot aan de toegespitste informatieproducten. Hiertoe maakt het huis gebruik van standaarden en kennisdeling.</p>
Informatieketen	<p>Een structureel samenwerkingspatroon van een groot aantal onafhankelijke organisaties en professionals gericht op een maatschappelijk of een commercieel product waarbij een aantal opeenvolgende activiteiten worden uitgevoerd die toegevoegde waarde leveren aan de totstandkoming van het product.</p> <p>Gebaseerd op: (Ont)keten, samenwerking in ketens, John Goedee en Arnoud Entken, 2013.</p>
(digitaal) Informatieproduct	<p>Bij ministeriële regeling aangewezen en door het informatiehuis vervaardigd digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen en standaarden en meerwaarde heeft ten opzichte van de aan het huis geleverde gevalideerde gegevens(verzamelingen).</p> <p>Een Informatieproduct kan bijvoorbeeld zijn een verzameling van door een informatiehuis gevalideerde externe gegevens die zijn bewerkt (bijv. door structureren), een door het Informatiehuis zelf verrijkte gegevens (bijv. verrijking met data uit eigen of andere bronnen) of een door een Informatiehuis beheerd toetsingsinstrument bedoeld om regels over de fysieke leefomgeving meetbaar te maken. Alle informatieproducten moeten voldoen aan de stelselstandaarden en kwaliteitseisen.</p> <p>Indien een informatieproduct volgt uit een bewerking van onderliggende gegevens of andere informatieproducten dan worden de (verwijzing naar de) onderliggende gegevens of andere informatieproducten en de bewerking ook beschikbaar gesteld.</p>

Begrip	Toelichting
Informatiesysteem	Een samenhangend geheel van gegevensverzamelingen en de daarbij behorende personen, procedures, processen en programmatuur alsmede de voor het informatiesysteem getroffen voorzieningen voor opslag, verwerking en communicatie. [NORA]
Informatievoorziening	Een informatiesysteem dat een standaardoplossing biedt die van algemeen nut is. Het is een onderdeel van de digitale informatie-infrastructuur. Een voorziening is een systeem, maar niet elk systeem is een voorziening.
Ingediende omgevingsvergunning aanvragen en meldingen	Centrale ontvang en opslagfunctie voor ingediende aanvragen om een omgevingsvergunning en ingediende meldingen.
Instrument	Bevoegdheid (tot het nemen van een besluit door een bevoegd gezag) met een grondslag in de omgevingswet
Inwerking getreden besluit	Een besluit dat feitelijk van kracht is geworden
Kerninstrumenten	De omgevingsvisie, het programma, decentrale regelgeving (het omgevingsplan, de waterschapsverordening en de omgevingsverordening), algemene rijksregels, de omgevingsvergunning en het projectbesluit
Knooppunt	Een voorziening of organisatie die het afnemers makkelijk maakt aan te sluiten op beschikbare gegevensbronnen [NORA]
Koppelvlakken	Een koppelvlak is een interface die volgens een bepaalde standaard de uitwisseling van gegevens tussen informatiesystemen verzorgt. [Logius]
Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen in het DSO	Onderdelen en functies in het DSO die ervoor zorgen voor het met digitale middelen ondersteunen van processen. Het gaat om het proces van indienen van een aanvraag en het doen van een melding als bedoeld in artikel 16.1 en het proces van kennis nemen (via beschikbaarstelling en gebruiksvriendelijk ontsluiten) van omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2 (vanuit het register omgevingsdocumenten). De Minister Van IenM draagt zorg voor het beheer van een landelijke voorziening voor het elektronisch kennis kunnen nemen van omgevingsdocumenten, gegevens, gegevensverzamelingen en digitale informatieproducten, en kunnen indienen van een aanvraag of melding.
Linked data	Linked data is een digitale methode voor het publiceren van gestructureerde gegevens, zodanig dat deze vrij beschikbaar komen op het internet en daardoor ook beter bruikbaar zijn [Wikipedia]
Locatie	De ligging van een object of verschijnsel ten opzichte van het aardoppervlak, weergegeven middels een afgesproken meetkundige referentie (meestal xy- (en soms z-) coördinaten). Bron: Petra De term «locatie» is een ruimtelijk begrip dat een onderdeel van de fysieke leefomgeving aanduidt. Dat begrip omvat een punt, een perceel, een plaats, een gebied, een bouwwerk of ander object. Een locatie kan in omvang heel verschillend zijn, van een enkel punt, een lange strook (infrastructuur) tot een groot gebied. De locatie wordt begrensd door middel van een geometrische plaatsbepaling. Dat biedt de mogelijkheid om een locatie driedimensionaal te begrenzen. Locaties kunnen dus naast, maar ook boven elkaar liggen.

Begrip	Toelichting
Omgevingsdocumenten	In artikel 16.2 van de Omgevingswet aangemerkte instrumenten (alsmede de daarbij behorende toelichting of onderbouwing) te weten: Omgevingsvisies, programma's, omgevingsplannen, waterschapsverordeningen, omgevingsverordeningen en projectbesluiten of bij Algemene Maatregel van Bestuur (Omgevingsbesluit) aangewezen andere besluiten of andere rechtsfiguren.
Onderzoekshulp	Gebruikersfunctionaliteit binnen het DSO waarmee de onderzoekslast voor de gebruiker zoveel mogelijk beperkt wordt door het aanbieden van (reken-)modellen of rapporten op maat.
Onherroepelijk besluit	Besluit dat in rechte onaanastbaar is geworden. Nb dit kan niet alleen door verstrijken van termijnen maar bijv. ook door ongegrondverklaring of niet ontvankelijk verklaring.
Ontwerp besluit	Een ontwerp van een besluit als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb
Open	Vrij beschikbaar voor hergebruik door eenieder
Rechtsfiguur	Vorm waarin het recht zich kan voordoen
Regelbeheer	Regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving zijn opgenomen in omgevingsdocumenten. Via gebruikerstoepassingen kan een ieder kennis nemen van deze regels in omgevingsdocumenten. Om deze regels "op maat" te presenteren kan gebruik worden gemaakt van vragenbomen om te bepalen of er een vergunning of meldingsplicht is voor een activiteit. Om dit mogelijk te maken moeten de juridische regels vertaald worden naar toepasbare regels, bijvoorbeeld in de vorm van vragenbomen <i>Het maken van toepasbare regels heet regelbeheer.</i> Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk en bruikbaar maken van regels uit omgevingsdocumenten voor eindgebruikers.
Register	Een voortdurend bijgehouden bestand van bescheiden of afschriften van bescheiden over personen of zaken. Een register bevat documenten (complete informatieobjecten). In een register kun je aan de hand van informatieobjecten de registratie controleren.
Registratie	Een voortdurend bijgehouden bestand van gegevens over personen of zaken. De gegevens zijn afgeleid uit bescheiden zoals opgenomen in een register. Een registratie bevat (een deel van de) gegevens uit documenten
Register omgevingsdocumenten (ROD)	Centrale ontvang en opslagfunctie voor omgevingsdocumenten als onderdeel van het DSO
Robuust	Dusdanig gebouwd dat de kwaliteit is gegarandeerd en dat deze ongevoelig is voor kleine veranderingen en voorspelbaar reageert op grote veranderingen
Samengestelde informatieproducten	Informatieproduct waarbij informatieproducten van verschillende informatiehuizen en generieke gegevensverzamelingen moeten worden samengevoegd om het antwoord op een vraag te kunnen geven.
Samenwerken aan besluiten	Gebruikerstoepassing binnen het DSO waarmee bevoegde gezagen samen kunnen werken aan het voorbereiden van besluiten.
Samenwerkingsruimte	Functionaliteit binnen het DSO waarin partijen informatie en gegevens met elkaar kunnen delen
Semantische standaardisatie	Standaardisatie van de betekenis van woorden en woordgroepen [NORA – aangepast]
Stelselcatalogus	Catalogus waarin de meta-informatie van informatiemodellen, begrippen, gegevensverzamelingen en producten en diensten van het DSO dusdanig zijn beschreven dat deze herbruikbaar zijn.

Begrip	Toelichting
Stelselinfrastructuur	Stelselcatalogus en stelselknooppunt
Stelselknooppunt	Centrale functionaliteiten om gegevens te ontvangen en verstrekken in en buiten het DSO
Toepasbare regels	Een gegevensvoorziening met de kenmerken van een registratie binnen de landelijke voorziening Omgevingsloket. Het tonen van toepasbare regels (vragenbomen) aan de gebruikers is een gebruikerstoepassing in het Omgevingsloket. Regelbeheer is geen gebruikerstoepassing, het 'vertalen' van regels in begrijpelijker vragenbomen is een verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag en kan op vele manieren, het resultaat moet, als het voldoet aan de standaard, opgenomen worden in de gegevensvoorziening om in de gebruikerstoepassing getoond te kunnen worden.
Toetsingsinstrument	<p>Toetsingsinstrumenten hebben betrekking op de inhoudelijke waarden voor geluid, lucht, natuur etc. Regelgeving bevat vaak voorwaarden in de zin van als waarde X is hoger is dan Y dan moet u voldoen aan Z. Toetsingsinstrumenten zijn bedoeld om dit soort regels in de praktijk te ondersteunen. In de meest eenvoudige vorm door de gebruiker te helpen om waarde X op de voorgeschreven manier te berekenen (uw initiatief leidt tot 1dB meer geluidsbelasting). In meer uitgebreide implementaties worden inhoud en regelgeving (het toetsingskader) door een informatiehuis gekoppeld. Op basis van de invoer van de gebruiker (opgegeven via het "loket" en eventueel m.b.v. een vragenboom verzameld), de kenmerken van de locatie en de geldende regels wordt niet alleen waarde X berekend, maar wordt ook uitgesproken wat deze waarde voor consequenties heeft (uw initiatief voegt 1db aan geluidsbelasting toe en dat is niet betekenisvol).</p> <p>Deze uitgebreide toets is natuurlijk alleen mogelijk bij landelijk geldende, tamelijk eenvoudige en goed gestructureerde regels die locatiespecifiek zijn gemaakt en die geen open normen bevatten. In deze gevallen voegt een toets van het bevoegde gezag niets toe. Dit bespaart zowel de aanvrager als het bevoegde gezag veel administratieve lasten. Of er veel van deze geavanceerde toetsinstrumenten door de informatiehuizen worden ontwikkeld, hangt af van hoe in de praktijk de lokale beleidsvrijheid wordt ingevuld. Als bevoegde gezagen praktisch zijn en voor simpele gevallen gebruik maken van modellen, dan is het ontwikkelen rendabel. Als bevoegde gezagen het echter allemaal anders willen doen, dan is het niet lonend.</p>
Uitvoering omgevingswet	Het werken met/binnen de kaders en mogelijkheden van omgevingswet
Verstrekker	Organisatie die de gegevens van een bronhouder daadwerkelijk verstrekt aan de afnemers. Deze is niet verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens.
Voortbrengingsproces-systeem	Een systeem dat een organisatie ondersteunt in het uitvoeren van processen om tot voortbrenging van een product of dienst te komen.
Vraagsturing	Het proces waarbij gebruikers de wensen voor gegevens, een informatieproducten of functionaliteit in het DSO steeds nadrukkelijker en met betere kennis en informatie kan articuleren en vormgeven, met de verwachting dat de keten daarin in toenemende mate snel, flexibel, adequaat en als eenheid in informatieverschaffing en product- en dienstvorming zal voorzien
Vragenboom	<p>Vragenbomen zijn een hulpmiddel om ervoor te zorgen dat de gebruiker al tijdens het oriënteren in een gebruikersdialoog tot een uitspraak te komen (bijvoorbeeld wel of geen vergunning of melding nodig) of om aan de indiening- of aanvraagvereisten te voldoen. Dit gebeurt door de structuur van de regelgeving te vertalen in vragen die voor niet- juristen beter begrijpelijk zijn.</p> <p>De complexiteit van de regelgeving en de complexiteit van de vragenboom hebben een directe relatie met elkaar.</p>
Zaakdossier	<p>Het totaal aan gegevens en informatie behorende bij een zaak.</p> <p>Een zaak is een samenhangende hoeveelheid werk met een wel gedefinieerde aanleiding en een wel gedefinieerd eindresultaat, waarvan kwaliteit en doorlooptijd bewaakt moeten worden</p>

9.2 Amendement Smaling

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:
Na artikel 20.19 wordt een afdeling ingevoegd, luidende:
Afdeling 20.5 Digitaal stelsel van informatievoorziening
Artikel 20.20 (digitaal stelsel)

1. Er is een digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving.
2. In het digitaal stelsel worden omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2 of andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gegevens of gegevensverzamelingen opgenomen.
3. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de onafhankelijke kwaliteitsborging en de beschikbaarstelling van de omgevingsdocumenten, gegevens of gegevensverzamelingen.

Toelichting

Verbeterde beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van gegevens moet bijdragen aan snellere besluitvorming en meer samenhangende en eenvoudiger regelgeving: twee belangrijke doelen van de Omgevingswet. Met dit amendement wordt zeker gesteld dat een samenhangend digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving tot stand zal worden gebracht. Verdere uitwerking zal plaatsvinden via de Invoeringswet. De landelijke voorzieningen bedoeld in artikel 16.4 en 20.12 zullen worden geïntegreerd in het digitaal stelsel.

Borging van de kwaliteit en beschikbaarheid van de in het stelsel opgenomen gegevens is van cruciaal belang. Het derde lid voorziet daarom in een grondslag om hierover bij algemene maatregel van bestuur regels te kunnen stellen. Bij de verdere uitwerking van de eisen rondom kwaliteit zal geborgd worden dat kwaliteitsbewaking binnen het stelsel functioneel gescheiden wordt van de gegevensverwerking.

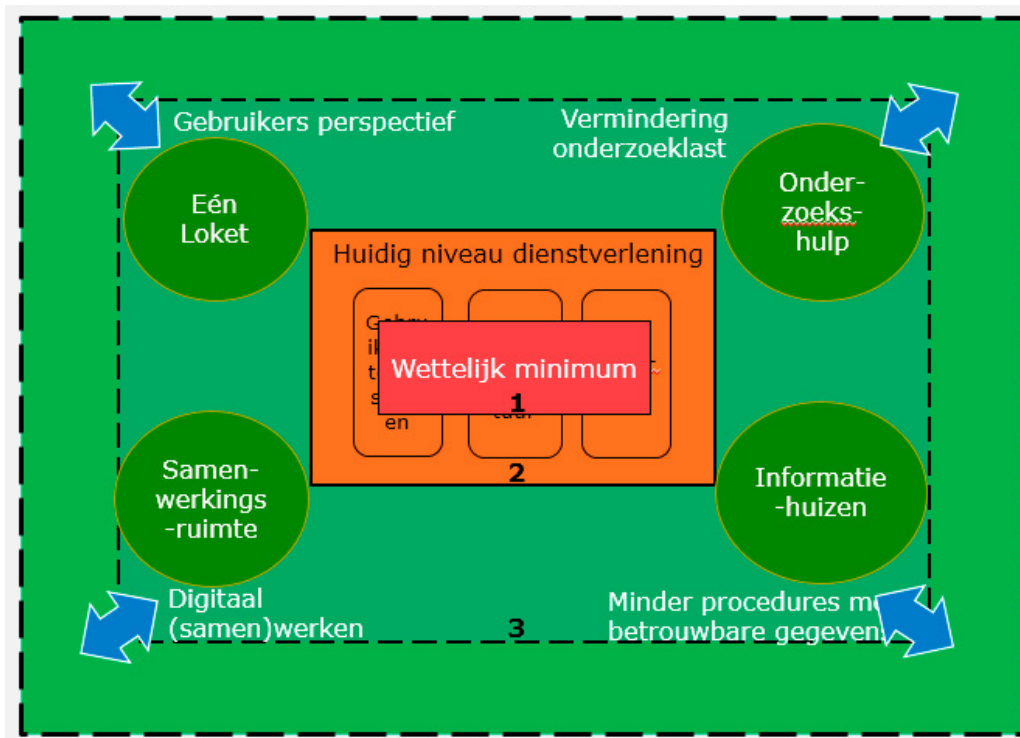
9.3 Wat stond er over DSO in het bestuursakkoord?

Op 1 juli 2015 is een akkoord getekend waarin het Rijk, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken hebben gemaakt over de implementatie van de Omgevingswet. Daarin staat de volgende ambitie:

Partijen delen de ambitie om in 2024 alle relevante beschikbare informatie, zowel over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving als de gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse, met één klik op de kaart beschikbaar te hebben en begrijpelijk te tonen. De hiervoor benodigde digitale voorzieningen worden vormgegeven in een helder samenhangend digitaal stelsel.

In de bijlage bij het bestuursakkoord zijn drie scenario's opgenomen waarlangs de ontwikkeling van de digitalisering wordt beschreven.

Onderstaand plaatje is de visuele weergave van deze drie scenario's zoals geschetst in het Bestuursakkoord.

De drie scenario's genoemd in het Bestuursakkoord:

- Scenario 1 *Het wettelijk minimum*: is de realisatie van digitale ondersteuning die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal wettelijk noodzakelijk is;
- Scenario 2 *Het wettelijk minimum met instandhouding van het huidige dienstverleningsniveau*: Als stap op weg hier naar toe *committeren partijen* zich aan de doelstelling om bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet, (2018) digitaal met de omgevingswet te werken, waarbij het huidige dienstverleningsniveau gehandhaafd blijft en de eerste winst met het digitaal stelsel wordt bereikt. Om dit dienstverleningsniveau te handhaven onder de nieuwe Omgevingswet is het noodzakelijk om de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO3) geïntegreerd te laten functioneren als één loket.
- Scenario 3 *Toewerken naar baten en ontzorging Omgevingswet*: In het derde scenario wordt naast het handhaven van het huidige dienstverleningsniveau op basis van businesscases bekeken of er voor 2018 bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet aanvullende activiteiten kunnen worden opgepakt die baten genereren of de overheden ontzorgen. Een aantal onderwerpen wordt verder onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten.

Naast concrete afspraken om dit voor elkaar te krijgen is het ook van belang om aan het begin van deze aanpassingen uitgangspunten over 'standaarden', digitaal zaakgericht werken en de informatiehuizen vast te leggen.

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ienm

Interprovinciaal Overleg

Unie van Waterschappen

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

November 2016